

**Česká zemědělská univerzita v Praze**

**Provozně ekonomická fakulta**

**Katedra práva**



**Diplomová práce**

**Institut trvalého pobytu v právní úpravě a praxi ČR**

**Monika Krejbichová**

© 2015 ČZU v Praze

# ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

## ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Monika Krejbichová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

**Institut trvalého pobytu v právní úpravě a praxi ČR**

Název anglicky

**Institute of residence in legal order and practise of the Czech Republic**

---

### Cíle práce

Analýza a zhodnocení stávající právní úpravy na úseku evidence obyvatel a dopadu trvalého pobytu na jednotlivce (doručování, místní příslušnost). Samostatná část práce bude věnována právním dopadům problematiky zrušení údaje o místě trvalého obytu.

### Metodika

- Analýza teoretického prostředí zkoumané problematiky.
- Rozbor vybrané problematiky v konkrétních podmínkách.
- Pro vyhodnocení a porovnání právní úpravy a zjištěného stavu bude použita statistická analýza.
- Práce bude uzavřena závěry zjištění a případné návrhy na opatření.

**Doporučený rozsah práce**

60 – 80 stran

**Klíčová slova**

trvalý pobyt, evidence obyvatel, užívací právo, zrušení trvalého pobytu, bydliště, vlastník nemovitosti, doručování

---

**Doporučené zdroje informací**

1. Magdalena Pfeiffer: Kritérium obvyklého pobytu v mezinárodním právu soukromém, ISBN 978-80-87576-7
10. Karel Schelle: Vývoj české veřejné správy, 978-80-8707-192-2
2. Pavel Mates, Jakub Severa : Odpovědnost sátu za výkon veřejné moci, ISBN 978-80-7502-021-5
3. Petr Průcha a kol.: Jak řídit kraj, město, obec, ISBN 80-210-2954-4
4. Petr Bezouška, Lucie Piechowiczová: Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny, ISBN 9789-80-7263-819-2
5. Petra Gronwaldová Wagnerová, Jitka Morávková: Statusové věci občanů, ISBN 978-80-7357-447-5
6. Vít Pászto a kol. : Obce České republiky, ISBN 978-80-244-3238-0
7. Zdeňka Hledíková, Jan Janák, Jan Dobeš: Dějiny správy v Českých zemích od počátku státu po současnost, ISBN 80-7106-709-1
8. Richard Pomohač: Veřejná správa, ISBN 978-80-7400-447-6
9. Petr Průcha: Místní správa: ISBN 978-80-210-5590-2

---

**Předběžný termín obhajoby**

2015/16 ZS – PEF

**Vedoucí práce**

Mgr. Ivana Hájková

**Garantující pracoviště**

Katedra práva

---

Elektronicky schváleno dne 15. 9. 2014

**JUDr. Jana Borská**

Vedoucí katedry

---

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

**Ing. Martin Pelikán, Ph.D.**

Děkan

V Praze dne 23. 11. 2015

### Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Institut trvalého pobytu v právní úpravě a praxi ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Plzni dne \_\_\_\_\_

## Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí diplomové práce Mgr. Ivaně Hájkové za odborné rady a vstřícné vedení diplomové práce.

# **Institut trvalého pobytu v právní úpravě a praxi ČR**

---

## **Institute of residence in legal order and practise of the Czech Republic**

### **Souhrn**

Tématem diplomové práce je „Institut trvalého pobytu v právní úpravě a praxi ČR“. V práci jsou vymezeny základní pojmy, které souvisí s institutem trvalého pobytu a evidencí obyvatel, včetně návazností na další právní předpisy. Dále je v práci podrobněji popsána problematika související se zrušením údaje o místu trvalého pobytu. V praktické části je provedena analýza institutu trvalého pobytu na ohlašovně obce na základě vyhodnocení statistických dat. Závěr praktické části je věnován věcnému záměru návrhu zákona o evidenci obyvatel, včetně možných dopadů po zavedení do praxe.

**Klíčová slova:** trvalý pobyt, evidence obyvatel, užívací právo, zrušení trvalého pobytu, bydliště, vlastník nemovitosti, doručování

### **Summary**

Thesis topic is "Institute of residence in legal order and practise of the Czech Republic". There are defined basic concepts related to the Institute of residency and registration of the population, including links to other legislation. The study also described in more detail issues related to the cancellation information on the place of residence. In the practical part the analysis institute permanent residence registration office at the municipality based on the evaluation of statistical data. Conclusion the practical part is devoted to substantive intent of the bill on the population register, including potential impacts after implementation.

**Keywords:** resident, population records, usufruct, cancellation of permanent residence, place of residence, property owner, delivery

## Obsah

1	ÚVOD .....	10
2	CÍL PRÁCE A METODIKA .....	12
3	PŘEHLED ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY .....	13
3.1	Pobyt, bydliště – základní pojmy .....	13
3.1.1	Domovské právo .....	13
3.1.2	Právo pobytu .....	14
3.1.3	Bydliště .....	15
3.1.4	Domicil.....	16
3.1.5	Obvyklý pobyt.....	16
3.1.6	Přechodný pobyt.....	16
3.1.7	Trvalý pobyt.....	17
3.2	Právo pro občany Evropské unie.....	17
3.2.1	Právo na svobodný pohyb .....	17
3.2.2	Právo trvalého pobytu .....	18
3.3	Současná právní úprava institutu trvalého pobytu v právním řádu České republiky .....	18
3.3.1	Právní předpisy.....	18
3.3.2	Výkon státní správy na úseku evidence obyvatel.....	19
3.3.3	Volba adresy místa trvalého pobytu.....	19
3.3.4	Změna adresy trvalého pobytu .....	21
3.3.5	Oprávnění k užívání bytu .....	22
3.3.6	Ukončení trvalého pobytu .....	24
3.4	Důsledky volby místa trvalého pobytu .....	25
3.4.1	Volební právo.....	25
3.4.2	Dávky státní sociální podpory.....	27
3.4.3	Místní příslušnost.....	28
3.4.4	Místní poplatky .....	29
3.4.5	Kritérium pro přijímání dětí do předškolních zařízení.....	29
3.4.6	Oblast doručování .....	30
3.5	Zrušení údaje o místě trvalého pobytu.....	32
3.5.1	Institut v současné právní úpravě.....	32
3.5.2	Správní řízení na zrušení trvalého pobytu občana.....	34
3.5.3	Zahájení řízení.....	34
3.5.4	Zánik užívací práva k objektu nebo jeho vymezené části .....	36
3.5.5	Neužívání objektu nebo jeho vymezené části .....	40
3.5.6	Ustanovení opatrovníka .....	40
3.5.7	Rozhodnutí o zrušení údaje o místě trvalého pobytu .....	41

3.5.8	Trvalý pobyt na ohlašovně obce.....	42
4	PRAKTICKÁ ČÁST.....	46
4.1	Kvantitativní výzkum – trvalý pobyt na ohlašovně obce.....	46
4.1.1	Zkoumaný soubor.....	46
4.1.2	Počet občanů s evidovaným trvalým pobytem na ohlašovně.....	47
4.1.3	Struktura občanů podle pohlaví s trv. pobytem na ohlašovnách MO v roce 2014.....	50
4.1.4	Věková struktura občanů s trvalým pobytem na ohlašovně v roce 2014.....	53
4.1.5	Vyhodnocení výsledků.....	55
4.2	Komparace připravovaných změn se stávající právní úpravou.....	57
4.2.1	Současná schvalovaná novela zákona na úseku evidence obyvatel.....	57
4.2.2	Návrh věcného záměru nového zákon o evidenci obyvatel.....	59
5	ZHODNOCENÉ VÝSLEDKŮ A DOPORUČENÍ.....	63
6	ZÁVĚR.....	66
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	67
8	PŘÍLOHY.....	72
	Příloha č. 1 - Tabulka – nárůst občanů evidovaných na úřední adrese.....	72
	Příloha č. 2 - Současná právní úprava evidence obyvatel.....	73

## SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1</i>	Změna počtu občanů s evidovaným trvalým pobytem na ohlašovnách MO v letech 2010-2014 (str. 48)
<i>Tabulka 2</i>	Počet občanů s trvalým pobytem na ohlašovně MO z celkového počtu přihlášených občanů v MO v roce 2014 (str. 49)
<i>Tabulka 3</i>	Počet mužů a žen s evidovaným trvalým pobytem na ohlašovně MO v roce 2014 (str. 50)
<i>Tabulka 4</i>	Podíl mužů na počtu občanů s adresou na ohlašovně MO (str. 51)
<i>Tabulka 5</i>	Podíl žen na počtu občanů s adresou na ohlašovně MO (str. 52)
<i>Tabulka 6</i>	Struktura občanů podle věku s trv. pobytem na ohlašovnách MO (str. 54)
<i>Tabulka 7</i>	Podíl občanů s trvalým pobytem na ohlašovně z celkového počtu přihlášených občanů v MO podle věkové struktury (str. 55)



## SEZNAM GRAFŮ

- Graf 1* Počet občanů s trvalým pobytem na ohlašovnicích MO v letech 2010-2014 (str. 48)
- Graf 2* Počet mužů a žen s trvalým pobytem na ohlašovnicích MO v roce 2014 (rozdělení podle pohlaví) (str. 51)
- Graf 3* Podíl mužů na počtu občanů s adresou na ohlašovnicích MO (str. 52)
- Graf 4* Podíl žen na počtu občanů s adresou na ohlašovnicích MO (str. 53)
- Graf 5* Rozložení věkové struktury občanů s trvalým pobytem na ohlašovnicích MO (str. 54)

**Obrázek** – Statutární město Plzeň – městské obvody (str. 46)

## SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

- ČR** Česká republika
- EU** Evropská unie
- ISEO** Informační systém evidence obyvatel
- MO** Městský obvod (městské obvody)
- NOZ** Nový občanský zákoník
- NSS** Nejvyšší správní soud
- RÚIAN** Registr územní identifikace a adres
- SprŘ** Správní řád
- TP** Trvalý pobyt
- ÚS** Ústavní soud
- ZEO** Zákon o evidenci obyvatel

# 1 Úvod

Institut trvalého pobytu je zakotven v zákoně č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který nahradil zákon č. 135/1982 Sb. o hlášení a evidenci pobytu občanů.

V současné podobě je výklad institutu trvalého pobytu poměrně nejednoznačný. Trvalý pobyt je v zákoně definován jako evidenční záznam. Je zde uvedeno, že toto místo zpravidla koresponduje s místem, ke kterému má občan bližší vztah, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. V praxi se často místo trvalého pobytu neshoduje s místem, kde občan skutečně žije, kde má faktické bydliště. Žádná povinnost zdržovat se na adrese nahlášeného místa trvalého pobytu prakticky neexistuje. Často je také mylně interpretována povinnost občana mít trvalý pobyt, takovou povinnost však zákon přímo neukládá.

Přesto je s tímto institutem spojena řada práv a povinností, často velmi významných, které jsou zakotveny v různých právních předpisech a přímo souvisí s trvalým pobytem a jeho existencí. Jedním z takových práv je právo volit nebo být volen a vykonávat mandát v obecním zastupitelstvu. Trvalý pobyt je také rozhodující pro určení místní příslušnosti orgánů veřejné moci nebo stěžejních informací při výkonu exekuce. Tímto se tvrzení, že je trvalý pobyt jen evidenční záznam, dostává do rozporu se skutečným stavem. Můžeme tak konstatovat určitou kolizi v současném právním stavu.

V poslední době se často i mezi laickou veřejností začíná prosazovat názor o opětovném zavedení institutu přechodného pobytu, který byl definován do roku 2000 v § 8 zákona č. 135/1982 Sb. o hlášení a evidenci občanů. S tím zároveň souvisí povinnost hlásit místo, kde se občan fakticky zdržuje. Otázkou však zůstává, zda by tato povinnost nebyla v rozporu se svobodou pohybu zakotvenou v čl. 14 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Mnozí kritici dnešní právní úpravy také volají po zavedení tzv. domicilu nebo domovského práva a s tím spojenými právy a povinnostmi občana vůči obci a naopak. Zavedení takového institutu se v dnešním právním uspořádání jeví jako velmi diskutabilní.

V roce 2012 byla připravována novela zákona o evidenci obyvatel, která měla změnit § 12 zrušení údaje o místě trvalého pobytu. Hlavním cílem bylo omezení počtu osob, které jsou

evidovány na adresách ohlašoven. Tento návrh novely neprošel ve své původní podobě připomínkovým řízením a ustanovení, která se týkala zrušení údaje o místu trvalého pobytu, byla z návrhu vypuštěna. Ministerstvo vnitra připravilo věcný záměr zákona o evidenci obyvatel a rodných číslech, jehož jedním z cílů je řešení současného stavu.<sup>1</sup>

Praktická část práce je věnována zrušení trvalého pobytu, kdy občan má trvalý pobyt na adrese sídla ohlašovny obce a všem aspektům s tím spojeným. Tento institut již dávno neslouží k účelu, ke kterému byl původně zaveden. Měl pomoci v ojedinělých případech občanům i orgánům státní správy v situacích, kdy se občan z různých důvodů nemohl přihlásit na adresu skutečného trvalého pobytu.

---

<sup>1</sup> Ministerstvo vnitra ČR: Zpravodajství. NOVÁKOVÁ, Lucie. 2015. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [cit. 2015-01-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/novy-zakon-bude-mit-radu-vyhod-pro-obcany.aspx>

## 2 Cíl práce a metodika

Institut trvalého pobytu v právní úpravě de lege lata přináší v praxi mnoho problémů a je v dlouhodobé perspektivě neudržitelný. Hlavním cílem práce je návrh řešení institutu trvalého pobytu de lege ferenda. Dílčím cílem je analýza údajů a změn v počtech občanů evidovaných na ohlašovnicích jednotlivých městských obvodů. Dále pak analýza rozdělení počtu těchto občanů podle pohlaví nebo věku.

Základním pilířem pro vypracování práce je současná právní úprava, zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, v platném znění. Dalšími podklady pro vypracování práce jsou související zákonné předpisy, platná judikatura, literární a další relevantní zdroje.

Praktická část je tvořena dvěma částmi, první část je zaměřena na zpracování problematiky trvalého pobytu na ohlašovně obce. Institut trvalého pobytu na ohlašovně obce je v současné právní úpravě nejkomplikovanější a také nejdiskutovanější, proto této problematice věnuji v diplomové práci poměrně rozsáhlou část. Po zavedení institutu trvalého pobytu na ohlašovně obce v roce 2000 se každým rokem navyšuje počet občanů nahlášených na adresách sídel ohlašoven, což v praxi přináší mnoho problémů. Výzkum je zaměřen na zpracování statistických dat a následně testováno několika hypotéz. Testované hypotézy vycházejí ze základních předpokladů, které jsou následně potvrzeny nebo vyvráceny. Pro výzkum jsou použita základní data z ohlašoven pobytu na území Statutárního města Plzně.

Druhá část praktické části práce navazuje na předchozí výzkum a je zaměřena na komparativní analýzu současného stavu s návrhem věcného záměru nového zákona o evidenci obyvatel, který předložilo Ministerstvo vnitra a po ukončení připomínkového řízení bude nový zákon předložen ke schválení pravděpodobně koncem roku 2016. Závěr praktické části práce je věnován predikci institutu trvalého pobytu na základě srovnání se současnou právní úpravou.

## 3 Přehled řešené problematiky

### 3.1 Pobyť, bydliště – základní pojmy

#### 3.1.1 Domovské právo

Domovské právo je předchůdcem dnešního institutu trvalého pobytu. Domovské právo bylo zakotveno v právním řádu zákonem č. 11 z roku 1918 a ústavním zákonem č. 236 z roku 1920, které ponechaly v platnost obecný zákon č. 170/1849, který zavedl institut domovského práva. Zákon o domovském právu byl účinný až do roku 1949.

Domovské právo zaručovalo občanům právo se v obci zdržovat a zároveň povinnost obce se o občana postarat v případě, že byl ve složité životní situaci. Domovské právo bylo možno nabýt čtyřmi způsoby, narozením, ženou provdáním, přijetím v domovský svazek a nabytím veřejného úřadu. Dokladem prokazující existenci domovského práva občana byl tzv. domovský list, který byl opatřen pečeti obce.<sup>2</sup>

Ustanovení zákona pamatovala také na osoby, které nemohly prokázat svoje domovské právo „*Bezdomovci, tj. ti, kdož na ten čas nemohou prokázati, že mají právo domovské, přikáží se dle paragrafů níže uvedených k obci některé, v níž se budou pokládati tak, jakoby měli právo domovské, pokud, až se zjistí, kde mají právo domovské, aneb až nabudou domovského práva někde jinde*“.<sup>3</sup>

Domovské právo zaniklo spolu s ukončením občanství nebo se vznikem domovského práva k jiné obci. Osoba, které příslušelo domovské právo k obci, se ho mohla zříct pouze tehdy, když získala domovské právo v jiné obci. Toto výlučné právo měl občan vždy jen v jedné obci. V souvislosti s určením domovského práva byla řešena spousta sporů. Na

---

<sup>2</sup> VERNER, Vladimír. *Státní občanství a domovské právo republiky Československé*. Vydání I. Praha: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1947, 339-[I] s. Knihovna zákonů republiky Československé.

<sup>3</sup> Česko. *Zákon domovský č. 105 ř. z. ze dne 3. prosince 1863*. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 2015-01-10].

jedné straně měla obec k osobě disponující domovským právem závazky, na straně druhé měla obec možnost zamezit pobytu osobám, kterým toto právo nebylo přiznáno. Základním smyslem domovského práva byl nárok na chudinské zaopatření. Jelikož nebyla výše podpory v žádné normě stanovena, mohla každá obec určit podporu podle vlastního uvážení s přihlédnutím k místním zvyklostem a možnostem. Malá obec, která disponovala omezenými finančními možnostmi, byla oproti velkým městům v poměrně tíživé situaci.<sup>4</sup>

### 3.1.2 Právo pobytu

V Listině základních práv a svobod v čl. 14 je přímo zakotvena svoboda pohybu a pobytu. Svobodou pobytu se rozumí (s výjimkou odstavce 3) právo na svobodné rozhodnutí a oprávnění svobodně pobývat a usazovat se na kterémkoli místě v České republice. Tyto svobody mohou být omezeny pouze v zákoně vymezených případech, např. při ochraně a práv druhých nebo pokud je to nevyhnutelné pro bezpečnost státu. V čl. 12 Listiny práv a svobod je stanoveno nedotknutelnost obydlí, je zde zakotven zákaz vstupu bez souhlasu tohoto, kdo v něm bydlí. I zde jsou vymezeny zákonem povolené výjimky.<sup>5</sup>

Ústavní soud ČR k dané problematice blíže uvedl, že „*svobodou pobytu se nepochybně rozumí oprávnění svobodně pobývat a usazovat se na kterémkoliv místě v České republice, tj. oprávnění svobodně si volit bydliště uvnitř českého státu. Toto ústavní oprávnění svobodně si volit svůj dlouhodobý či krátkodobý pobyt (bydliště) na určitém místě tedy s sebou nepřináší požadavek (nařízení) v daném místě (bydlišti) se skutečně zdržovat nebo o tomto faktickém pobytu (bydlišti) informovat veřejnou moc.*“<sup>6</sup>

---

<sup>4</sup> VERNER, Vladimír. *Státní občanství a domovské právo republiky Československé*. Vydání I. Praha: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1947, 339-[I] s. Knihovna zákonů republiky Československé.

<sup>5</sup> Česko. *Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod*, čl. 14. [cit. 2015-01-25]. Dostupné z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>.

<sup>6</sup> Česko. *Rozhodnutí Ústavního soudu Pl. ÚS 4/02 ze dne 30.10.2002*, vyhlášený ve sbírce pod č. 495/2002 Sb. [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>

### 3.1.3 Bydliště

Pojem „bydliště“ byl v minulosti institut, který zakládal místní příslušnost. Později pojem přetrvával pouze v trestním řádu.<sup>7</sup> Například v § 350a Trestního řádu je zmíněn pojem „trvalé bydliště“ v souvislosti se zákazem pobytu.

Změna nastala s přijetím nového Občanského zákoníku, který definuje pojem bydliště v § 80. *„Člověk má bydliště v místě, kde se zdržuje s úmyslem žít tam s výhradou změny okolností trvale; takový úmysl může vyplývat z jeho prohlášení nebo z okolností případu.“* Bydliště můžeme definovat jako místo, kde člověk dlouhodobě žije a zpravidla zde má také pevné sociální vazby. V případě, že nelze určit bydliště podle odstavce 1, definuje Občanský zákoník bydliště v odstavci 2 jako místo, kde má fyzická osoba majetek nebo měla své poslední bydliště, pokud nelze nebo lze jen obtížně současné bydliště zjistit.<sup>8</sup>

Z uvedené definice můžeme vyvodit závěr, že v některých případech může v souvislosti s fyzickou osobou existovat více míst označených jako bydliště. Fyzická osoba se může například zdržovat na určitém místě v letním období a na jiném v zimním období. Na obou těchto bydlištích se může fyzická osoba zdržovat s úmyslem zde dlouhodobě pobývat. Zpravidla má na obou místech sociální či majetkové vazby. K možnosti existence dvou či více bydlišť fyzické osoby můžeme nalézt platnou judikaturu. *„Obsah bydliště, jak ho užívá občanský soudní řád nebo zákon č. 97/1963 Sb., není totožný s obsahem pojmu trvalý pobyt, kterého užívají předpisy správního práva upravující evidenci obyvatel. Za bydliště se zpravidla považuje místo, kde fyzická osoba má svůj byt, rodinu, kde pracuje a kde bydlí s úmyslem se zde zdržovat. Fyzická osoba se může zdržovat nebo mít bydliště na více místech.“*<sup>9</sup> Bydliště lze chápat jako jeden z pilířů identity fyzické osoby, který pomáhá vytvářet pocit určité jistoty či zakotvenosti. V České republice můžeme pozorovat v populaci velmi silnou vazbu k místu, kde lidé žijí, případně kde strávili svoje dětství. S tím

---

<sup>7</sup> Česko. *Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-03-15]

<sup>8</sup> Česko. *Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, Část 1, Hlava II*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-03-20]

<sup>9</sup> Česko. *Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 2.6.2005, sp.zn.30 Cdo 444/2004*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-03-20]

také souvisí malá ochota ke stěhování a změně místa bydliště a to ani za předpokladu, že stěhováním dojde ke zlepšení pracovních či životních podmínek.

### 3.1.4 Domicil

S termínem bydliště souvisí také pojem domicil, což je místo pobytu fyzické osoby nebo sídlo právnické osoby, případně trvalé bydliště fyzické osoby v určitém státě. Termín domicil může také nepřímou vyjadřovat vztah fyzické osoby k určitému území.<sup>10</sup> Domicil označuje konkrétní místo, popř. sídlo.

### 3.1.5 Obvyklý pobyt

S termínem obvyklý pobyt se setkáváme v souvislosti s mezinárodním právem soukromým. Obvyklý pobyt slouží jako hraniční určovatel spolu s tradičními určovateli, kterými jsou domicil v angloamerickém právu a státní příslušnost v kontinentální Evropě. V právním prostředí České republiky se v souvislosti s předpisy Evropské unie objevují obsahově identické termíny obvyklý pobyt i obvyklé bydliště.<sup>11</sup> S termínem obvyklý pobyt se nejčastěji můžeme setkat v souvislosti s věcmi majetkovými, rodinnými a v souvislosti se sociálně-právní ochranou dětí.

### 3.1.6 Přejídný pobyt

Přejídný pobyt byl v naší legislativě poprvé zakotven zákonem č. 52/1949 Sb., o hlášení obyvatelstva a povolování pobytu cizinců. Provděčím předpisem k zákonu byla vyhláška

---

<sup>10</sup> PETRÁČKOVÁ, Věra a KRAUS, Jiří. *Akademičký slovník cizích slov: [A-Ž]*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1998, 834 s. ISBN 80-200-0607-9.

<sup>11</sup> PFEIFFER, Magdalena. *Kritérium obvyklého pobytu v mezinárodním právu soukromém*. 1.vyd. Praha: Leges, 2013, 192 s. Teoretik. ISBN 978-808-7576-847.



ministerstva vnitra č. 448/1949, hlášení obyvatelstva. Přechodný pobyt upravoval následně také zákon č. 135/1982 Sb. o hlášení a evidenci pobytu občanů. Současná česká právní úprava s tímto termínem nepočítá. Přechodným pobytem se rozumí dočasný pobyt mimo stálé místo bydliště.

### **3.1.7 Trvalý pobyt**

Současná česká právní úprava upravující evidenci obyvatel vymezuje pojem trvalý pobyt, který je součástí správního práva. Trvalý pobyt je v současné právní úpravě pouze evidenčním záznamem, tzv. adresou, která slouží jako kontakt s orgány veřejné moci a nemusí být totožná s místem, kde občan žije, či má k místu jiné bližší vazby.<sup>12</sup> K trvalému pobytu se váží některé právní normy, zakládají tak na základě trvalého pobytu práva a povinnosti.

## **3.2 Právo pro občany Evropské unie**

### **3.2.1 Právo na svobodný pohyb**

Občané České republiky mají zároveň automaticky občanství Evropské unie, na jehož základě mají právo, stejně jako ostatní občané EU, se svobodně pohybovat po Evropské unii a zároveň možnost usazovat se kdekoli na jejím území. Příslušným právním rámcem je směrnice č. 2004/38/ES, která vstoupila v platnost roku 2006 a kodifikovala stávající nástroje v rámci EU. Pokud je občan EU na území jiného členského státu po dobu kratší tří měsíců, nemá žádné formální povinnosti, s výjimkou být držitelem platného průkazu totožnosti, resp. cestovního dokladu. Pokud pobyt ve státě EU, který je hostitelským

---

<sup>12</sup> Česko. *Zákon č. 133/2000 Sb. zákon o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o evidenci obyvatel*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-03-20]

státem, překročí tři měsíce, je nutné požádat o registraci (lhůtu pro registraci si určuje každý členský stát EU, nesmí být však kratší tři měsíců od doby příjezdu do země).<sup>13</sup>

### 3.2.2 Právo trvalého pobytu

Právo Evropské unie přiznává právo trvalého pobytu pro občany členských států, kteří splní podmínku oprávněného pobytu v hostitelském státě EU po dobu minimálně pěti let. Právo trvalého pobytu lze ztratit z důvodu, kdy trvá nepřítomnost v hostitelském státě nepřetržitě déle než dva roky. Pobyt lze přerušit např. z důvodu narození dítěte, nemoci, studia, případně dočasnou nepřítomnost delší šest měsíců lze brát jako nepřetržitost pobytu. Právo Evropské unie také definuje práva pobytu pro rodinné příslušníky. Právo trvalého pobytu zaručuje mimo jiné také zvýšenou ochranu před vyhoštěním. Občany EU s právem trvalého pobytu lze vyhostit pouze ze závažných důvodů, které se týkají veřejného pořádku, zdraví nebo bezpečnosti. Zvýšené ochrany se také dostává občanům Evropské unie s pobytem delším než deset let a nezletilým. V těchto případech lze vyhostit jen na základě naléhavých důvodů, které se posuzují individuálně.<sup>14</sup>

## 3.3 Současná právní úprava institutu trvalého pobytu v právním řádu České republiky

### 3.3.1 Právní předpisy

Současnou podobu institutu trvalého pobytu upravuje zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, v platném znění (dále jen zákon o evidenci obyvatel), který je účinný od 1. července 2000 a zrušil právní předpis č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci

---

<sup>13</sup> Evropská unie. Právo EU [online]. *Evropská unie: Nařízení, směrnice a další právní akty* [cit. 2015-3-21]. Dostupné z: [http://europa.eu/eu-law/decision-making/legal-acts/index\\_cs.htm](http://europa.eu/eu-law/decision-making/legal-acts/index_cs.htm)

<sup>14</sup> Evropská unie. *Směrnice č. 204/38/ES*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-05-20]

pobytu občanů. Dále pak vyhláška Ministerstva vnitra České republiky č. 296/2004 Sb., v platném znění, kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel. Zákon o evidenci obyvatel byl často novelizován, ale žádná z těchto platných novel neměla větší dopad na aplikaci tohoto zákona v praxi. Poslední novela je v době vypracování práce v legislativním procesu schvalování.

### 3.3.2 Výkon státní správy na úseku evidence obyvatel

Výkon státní správy dle § 2 zákona o evidenci obyvatel vykonává Ministerstvo vnitra, jako ústřední správní orgán státní správy<sup>15</sup> a je zároveň správcem informačního systému evidence obyvatel. Dalšími vykonavateli státní správy na úseku evidence obyvatel jsou krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, v hlavním městě Praze městské části určené Statutem hlavního města Prahy a v územně členěných statutárních městech magistráty těchto měst, obecní úřady, v hlavním městě Praze a v územně členěných statutárních městech úřady městských částí nebo městských obvodů, pokud tak stanoví statuty těchto měst, a na území vojenských újezdů újezdní úřady.<sup>16</sup>

### 3.3.3 Volba adresy místa trvalého pobytu

Současná právní úprava definuje místo trvalého pobytu občana v § 10 zákona o evidenci obyvatel jako adresu, která je vedena ve formě kódu adresního místa. Nelze proto vést údaj o konkrétním bytě, ale pouze o nemovitosti, ve které je občan přihlášen. Z tohoto důvodu je někdy problematické určit ve větším bytovém domě údaj o adrese vážící se ke konkrétní osobě.

---

<sup>15</sup> Česko. § 12 písm. b) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-05-20]

<sup>16</sup> Česko. § 2 zákona č. 133/2000 Sb. zákon o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o evidenci obyvatel). In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-05-20]

Údaj o adrese je veden v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí (RÚIAN).<sup>17</sup>

Každý občan v České republice musí mít zaevidován trvalý pobyt vždy jen na jednom místě. Výjimka je pouze v případě, kdy občan zažádá o ukončení trvalého pobytu na území České republiky. V době narození je místem trvalého pobytu zpravidla místo totožné s místem trvalého pobytu matky, nemá-li matka občanství ČR, je totožné s místem trvalého pobytu otce. V případech, kdy se dítě narodí v cizině, či se jedná o utajený porod, případně nelze zjistit trvalý pobyt rodičů, stává se místem trvalého pobytu sídlo ohlašovny nebo zvláštní matriky. Jedná se o sídlo ohlašovny, v jehož správním obvodu se občan narodil. Při narození občana mimo území České republiky je místem trvalého pobytu sídlo zvláštní matriky, která je v sídle Úřadu městské části Brno-střed. V původním znění zákona bylo uvedeno, že pokud se rodiče nedohodnou jinak, je v době narození trvalý pobyt vždy totožný s trvalým pobytem matky. Tato dohoda musela být učiněna nejpozději v den narození. V případě, že matka byla cizinka, dítě bylo automaticky zapsáno na sídlo ohlašovny ve správním obvodu narození dítěte.<sup>18</sup> Původní právní úprava byla často kritizována ze strany partnerů cizinek, kteří byli občany ČR, jako nesmyslná či diskriminační.

Občan si může svoje místo trvalého pobytu zvolit, zpravidla to bývá v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Je zcela na úvaze občana jaké místo si zvolí jako adresu svého trvalého pobytu, zákon žádný důvod či místo pro volbu trvalého pobytu striktně neukládá. Podmínkou je, že objekt musí být označen dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, číslem popisným, evidenčním nebo orientačním a je primárně určen pro ubytování nebo individuální rekreaci. Označení objektu je určeno zvláštním právním předpisem.<sup>19</sup>

---

<sup>17</sup> Česko. Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-06-15]

<sup>18</sup> GRONWALDTOVÁ WAGNEROVÁ, Petra, MORÁVKOVÁ, Jitka. *Statusové věci občanů: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 31.12.2008*. Praha: ASPI, c2009, xx, 564 s. Meritum (ASPI). ISBN 978-80-7357-447-5.

<sup>19</sup> Česko. Vyhláška č. 326/2000 Sb., o způsobu označování ulic a ostatních veřejných prostranství názvy, o způsobu použití a umístění čísel k označení budov, o náležitostech ohlášení a přečíslování budov a o postupu a oznamování přidělení čísel a dokladech potřebných k přidělení čísel, ve znění

### 3.3.4 Změna adresy trvalého pobytu

Každý občan může v průběhu života měnit trvalý pobyt kdykoliv to uzná za vhodné. Pokud občan splní všechny zákonem dané podmínky, není omezeno, kdy a jak často může pobyt měnit.

Změnu místa trvalého pobytu nahlašuje občan ohlašovně ve správním obvodu v novém místě zvoleného trvalého pobytu. Jeho povinností je vyplnit a podepsat přihlašovací tiskopis a zároveň předložit platný občanský průkaz bez oddělené vyznačené části (při změně trvalého pobytu). Nelze proto měnit opětovně trvalý pobyt, dokud nemá občan vyhotovený občanský průkaz po první změně. Občan po nabytí státního občanství předkládá doklad o této skutečnosti, po ukončení pobytu v cizině předloží žadatel cestovní doklad.

Další povinností občana při změně adresy trvalého pobytu je doložení vlastnictví nebo oprávnění užívání bytu či domu, do kterého se přihlašuje. Pokud není žadatel oprávněnou osobou, musí pro splnění podmínek dle zákona o evidenci obyvatel potvrdit souhlas oprávněná osoba. Oprávněnou osobou je svéprávný a plnoletý vlastník či nájemce nemovitosti (bytu), popř. provozovatel ubytovacího zařízení.

Pokud občan splní všechny zákonem stanovené povinnosti při změně trvalého pobytu, rozhodne ohlašovna o zaevidování jeho nového trvalého pobytu. Občanovi vydá potvrzení o změně trvalého pobytu a zároveň mu oddělí vyznačenou část občanského průkazu. V případě, že jsou předloženy doklady, u kterých jsou zjištěny nedostatky, je občan vyzván k jejich odstranění ve stanovené lhůtě, která je nejméně 15 dní.

Za nezletilého ohlásí změnu trvalého pobytu zákonný zástupce nebo pěstoun. Nově může změnu místa trvalého pobytu za občana ohlásit podpůrce nebo člen domácnosti. Podpůrce může tuto změnu provést na základě smlouvy o nápomoci. *„Potřebuje-li člověk nápomoc při rozhodování, protože mu v tom duševní porucha působí potíže, třebaže nemusí být omezen ve svéprávnosti, může si s podpůrcem ujednat poskytování podpory; podpůrců*

---

vyhlášky č. 193/2001 Sb.[online]. [cit. 2015-07-20]. <http://vzdelanyzastupitel.cz/elearning/plne-texty-zakonu/vyhlaska-min-vnitra-c-326-2000-sb-o-zpusobu-oznacovani-ulic.aspx>

*může být i více.*<sup>20</sup> Zastoupení členem domácnosti musí být schváleno soudem. „*Brání-li duševní porucha zletilému, který nemá jiného zástupce, samostatně právně jednat, může ho zastupovat jeho potomek, předek, sourozenec, manžel nebo partner, nebo osoba, která se zastoupeným žila před vznikem zastoupení ve společné domácnosti alespoň tři roky.*“<sup>21</sup> Další možností zastoupení při ohlášení změny trvalého pobytu je na základě plné moci zmocněncem.

Ohlašovna má povinnost do 15 dní od zaevidování změny oznámit vlastníku nemovitosti změnu počtu přihlášených osob u oprávněné osoby. Vlastník má také možnost požádat písemně ohlašovnu o sdělení jména, příjmení a data narození občana, který má v jeho vlastněném objektu trvalý pobyt.

### 3.3.5 Oprávnění k užívání bytu

Doložení oprávněnosti užívání bytu nebo domu, do kterého se občan přihlašuje, je jednou z podmínek, kterou musí občan při ohlášení změny trvalého pobytu splnit.

Pokud má občan k předmětné nemovitosti nebo její části vlastnické právo, doloží toto výpisem z katastru nemovitostí nebo kupní smlouvou s vyznačeným vkladem vlastnického práva do katastru nemovitostí, příp. předloží jiné doklady např. pravomocné usnesení o dědictví. V případě pochybností může správní orgán údaje na předložených dokladech ověřit náhledem do katastru nemovitostí, což je v praxi často využíváno. Za zmínku stojí skutečnost, že v novém Občanském zákoníku jsou poměrně zásadní změny v oblasti vlastnického práva k nemovitostem. Mezi veřejností se nejvíce diskutovanou oblastí stala ta část, kde je řešen střet principů ochrany dobré víry a vlastnického práva. Není chráněn jen vlastník nemovitosti, ale i kupující, který nemovitost koupil v dobré víře od osoby, která byla zapsána v katastru nemovitostí, i když nebyla skutečným vlastníkem. Nový

---

<sup>20</sup> Česko. § 45 *Nový občanský zákoník: zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012*. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014, 320 s. Právo a management. ISBN 978-808-7974-018.

<sup>21</sup> Česko. § 49 *Nový občanský zákoník: zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012*. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014, 320 s. Právo a management. ISBN 978-808-7974-018.

katastrální zákon na tento problém reaguje rozšířením povinností katastrálních úřadů, které musí informovat dotčené účastníky řízení, a to jak o zahájení řízení, tak i po jeho ukončení.<sup>22</sup>

Oprávněno užívat byt, popř. nemovitost, je možné také doložit platnou nájemní smlouvou. V takovém případě není vyžadován souhlas vlastníka nemovitosti. Obecná úprava nájemní smlouvy je obsažena v novém Občanském zákoníku v § 2201 až § 2234. Zvláštní ustanovení o nájmu bytu je v § 2235 až § 2301 NOZ a má přednost před úpravou obecnou.<sup>23</sup> Nájemní smlouva musí být vždy písemná a může být uzavřena na dobu určitou i neurčitou. Na straně jedné smluvního vztahu je nájemce, na straně druhé pronajímatel. Občanský zákoník chrání zájmy nájemce i pronajímatele. Jsou chráněny jak ekonomické zájmy pronajímatele, tak i zajištění bytových potřeb nájemce. Podle § 2203 NOZ je možné zapsat nájemní právo k nemovitosti do veřejného seznamu tj. do katastru nemovitostí a to na návrh vlastníka. Se souhlasem vlastníka může provést zápis i nájemce.

Je možné také uzavření nájemní smlouvy pronajímatele s více osobami, v takovém případě se jedná o společný nájem a každému z nájemců svěřčí stejná práva a má i stejné povinnosti. Nájemce může sdílet společnou domácnost s dalšími osobami, které nejsou společnými nájemci. V takovém případě je povinen tuto skutečnost oznámit pronajímateli, ve smluvních případech je i nutný jeho předchozí souhlas, který není vyžadován u osob blízkých. Je možný za určitých zákonných podmínek také přechod nájmu v případě smrti nájemce a až na výjimky přechází pouze na dva roky.

Pokud je smlouva na jednoho z manželů, vzniká druhému odvozené užívací právo na bydlení a není rozhodující, zda byla smlouva uzavřena před nebo v průběhu trvání manželství. To platí v případě, že se manželé nedohodnou jinak.

V NOZ jsou změny i v případě podnájmu bytu. Při sjednání podnájmu se přihlíží k tomu, jestli nájemce v bytě také bydlí, nebo ho jen poskytuje k podnájmu, v takovém případě je

---

<sup>22</sup> ŠVADLENKA, Petr, EPPICH, Lukáš. *Epravo.cz* [online]. PERTHEN, PERTHENOVÁ, ŠVADLENA A PARTNEŘI. 2013 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/nabyti-vlastnickeho-prava-od-nevlastnika-v-novem-obcanskem-zakoniku-91846.html>

<sup>23</sup> Česko, *Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3.2.2012, Občanský zákoník (dále jen NOZ)* [online], [cit. 2015-07-21]. Dostupné z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>

vždy vyžadován souhlas pronajímatele. V prvním případě se souhlas vyžaduje, jen je-li to uvedeno přímo v nájemní smlouvě. Není možné, aby podnájem existoval bez nájmu. Pokud zanikne nájem, zaniká i podnájem bytu.

NOZ počítá s pojmem služebnost, která je druhem dříve používaného věcného břemene. Služebnost k bytu je možnost tento byt užívat pro vlastní potřebu, popř. pro potřebu členů domácnosti.<sup>24</sup> NOZ zavádí termín výměnek, právo výměnku může být sjednáno např. v kupní smlouvě. Právo výměnku lze sjednat i před samotným prodejem nemovitosti. Tento termín částečně nahrazuje věcné břemeno, například ujednání o doživotním užívání nemovitosti.

Nesvědčí-li občanovi k nemovitosti vlastnické právo nebo není nájemce, je možné provést ohlášení změny trvalého pobytu po předložení souhlasu oprávněné osoby, tj. souhlas vlastníka nebo nájemce.

### 3.3.6 Ukončení trvalého pobytu

Zákon o evidenci obyvatel řeší v § 10 odstavci 12 situaci, kdy chce občan ukončit trvalý pobyt na území České republiky. Pokud se tak občan rozhodne, sdělí tuto skutečnost písemně ohlašovně ve správním obvodu jeho trvalého pobytu. Občan může toto učinit osobně nebo zaslat sdělení s úředně ověřeným podpisem či pomocí datové zprávy. Následně musí do 15 pracovních dnů odevzdat občanský průkaz.

Zákonodárce institut ukončení trvalého pobytu původně zamýšlel pro občany, kteří budou dlouhodobě pobývat mimo území České republiky. Občan rozhodnutí o ukončení trvalého pobytu nemusí nijak zdůvodňovat ani dokladovat to, že se rozhodl dlouhodobě pobývat mimo území České republiky. Správní orgán nemůže po občanovi požadovat adresu pobytu v cizině. Tento institut je tak často zneužíván účelově. Občan zažádá o ukončení trvalého pobytu a po nějaké době se dostaví na ohlašovnu s tím, že ukončil pobyt v cizině a nemůže předložit žádné doklady podle § 6 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel,

---

<sup>24</sup> NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník. Vlastnická a věcná práva*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 165 s. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5166-5.



kteře ho opravňují k užívání nemovitosti nebo bytu. V takovém případě je místem jeho trvalého pobytu sídlo ohlašovny, v jehož obvodu měl poslední nahlášený trvalý pobyt. Občan se tímto úkonem může snažit vyhnout, což je v poslední době stále častěji využíváno, správnímu řízení na zrušení údaje o místu trvalého pobytu, kdy se po nabytí právní moci rozhodnutí stává místem jeho trvalého pobytu také sídlo ohlašovny. Správnímu řízení o zrušení údaje o místu trvalého pobytu je věnována samostatná část práce.

### **3.4 Důsledky volby místa trvalého pobytu**

V platné právní úpravě je trvalý pobyt institutem, který můžeme nazvat evidenční úřední adresou. I přesto, že tato adresa je pouze tzv. evidenční záznam a nemusí odpovídat skutečnému pobytu občana, je vhodné zvážit volbu adresy trvalého pobytu. Tato adresa mimo jiné slouží jako kontakt pro orgány veřejné moci. Tento údaj je také požadován při různých soukromoprávních úkonech, uzavírání kupních, nájemních smluv apod. Adresu trvalého pobytu uvádí občan např. při nástupu do nového zaměstnání, při registraci v knihovně, půjčovně, u lékaře nebo při podání přihlášky na střední či vysokou školu.

#### **3.4.1 Volební právo**

K adrese trvalého pobytu se váže mnoho dalších práv či povinností. K jednomu z nich patří aktivní či pasivní volební právo. Svého aktivního volebního práva může občan využít pouze ve volebním okrsku, ve kterém je přihlášen k trvalému pobytu, popř. u příslušného obecního úřadu zažádat o voličský průkaz. Občan, který chce svého aktivního či pasivního volebního práva využít u voleb do zastupitelstev obcí, je striktně svázán adresou trvalého pobytu. V tomto případě nelze vydat voličský průkaz a volič musí uplatnit svoje volební právo pouze v sídle volebního okrsku podle místa svého trvalého bydliště. Pasivní volební právo, právo kandidovat a být volen, může využít pouze občan, který má trvalý pobyt na

území obce a nejpozději v den voleb dosáhl plnoletosti (tj. 18 let).<sup>25</sup> Pokud během volebního období zastupitel obce změni trvalý pobyt, dochází ke ztrátě volitelnosti a tím i mandátu. Podobně je tomu i u možnosti hlasovat v místním referendu, kdy může hlasovat pouze oprávněná osoba, která má právo volit do zastupitelstva obce.<sup>26</sup> Občan, který v obci dlouhodobě žije, ale nemá zde trvalý pobyt, je silně omezen v možnosti aktivně ovlivňovat dění v obci.

*„Trvalý pobyt lze považovat za standardní podmínku k nabytí volebního práva a k jeho výkonu. Pokud tedy zákon v §§ 6 a 7 vymezuje, že členem zastupitelstva v obci může být zvolen každý volič, který má v obci trvalý pobyt, tedy je v obci oprávněn volit, nelze takovou podmínku považovat za neústavní, neboť nepochybně z takto konstruované podmínky volitelnosti lze dovodit, že na samosprávě společenství občanů se mají podílet pouze ti, kteří do tohoto společenství také patří. Jakkoli se mohou zdát argumenty stěžovatelů, že postačuje faktický trvalý pobyt, logické a ekonomické, nelze přehlédnout, že takto nahlížené podmínky volitelnosti a z toho plynoucí posouzení otázky trvání či netrvání mandátu, by postrádalo jakýkoli řád. V právním státě musí mít každé konkrétní jednání předvídatelné právní důsledky. Ústavní soud proto zastává názor, že ke ztrátě volitelnosti a tedy i k zániku mandátu, dochází na základě skutečnosti, že došlo ke změně trvalého pobytu mimo obvod obce. Tuto právní skutečnost nelze zhojit ani anulovat a není tedy rozhodující, že k zániku de iure dojde až konstatováním této skutečnosti rozhodnutím zastupitelstva samotného...*

*Právní věta:*

*Je-li zákonem podmínka trvalého pobytu stanovena jako condicio sine qua non volitelnosti do orgánu obce, nutno s ní jako s takovou ze strany zastupitelů zacházet; nelze být*

---

<sup>25</sup> Česko, § 4 odst. 1 zákona č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-10]

<sup>26</sup> Česko, Zákon č. 22/2004 Sb. Zákon o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-10]

*občanem jedné obce pro jednu oblast veřejného práva (např. daňového) a občanem obce druhé pro jinou oblast veřejného práva.*“<sup>27</sup>

### 3.4.2 Dávky státní sociální podpory

Dávky státní sociální podpory jsou vázány na trvalý pobyt na území České republiky a potažmo i na adresu trvalého pobytu. „Nárok na dávky má pouze fyzická osoba, jestliže ona a s ní společně posuzované osoby jsou hlášeny k trvalému pobytu (občané) nebo mají trvalý pobyt (cizinci) na území České republiky a mají zde bydliště. Cizinci, kteří nemají trvalý pobyt na území České republiky, jsou oprávněnými osobami po uplynutí 365 dní ode dne hlášení k pobytu. Do doby 365 dnů pobytu na území České republiky se nezapočítává doba, kdy je osoba žadatelem o udělení azylu ubytovaným v pobytovém středisku Ministerstva vnitra. Dávky státní sociální podpory náleží rovněž dalším, v zákoně o SSP uvedeným osobám, které nemají na území České republiky trvalý pobyt, pokud zde mají bydliště. Do okruhu oprávněných osob spadají také občané Evropské unie, krytí přímo použitelnými předpisy EU - Nařízením EP a Rady (ES) č. 883/2004 a Nařízením EP a Rady (EU) č. 492/2011.“<sup>28</sup>

Dávka státní sociální podpory přímo podmíněná trvalým pobytem je příspěvek na bydlení. Nárok vzniká pouze vlastníku nebo nájemci bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu.<sup>29</sup> V případě, že žadatel splňuje podmínku trvalého pobytu, včetně ostatních zákonem stanovených podmínek, je mu příspěvek přiznán. Žadatelé o tuto dávku jsou často ve složité sociální situaci a z různých důvodů nemají ve svém bydlišti hlášený trvalý pobyt. Podmínka trvalého pobytu může být prominuta jen v odůvodněných případech,

---

<sup>27</sup> Česko, *nález Ústavního soudu ze dne 10.10.2000, ÚS 420/2000* In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-9-15]

<sup>28</sup> *Státní sociální podpora: Dávky státní sociální podpory. Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2015-08-05]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2>

<sup>29</sup> Česko. *Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.* In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-9-16]

které nejsou taxativně vymezeny. Tuto podmínku může prominout Ministerstvo práce a sociálních věcí. Za situace, kdy je údaj o trvalém pobytu pouze evidenční záznam, by bylo vhodné uvažovat o změně podmínek pro přiznání této dávky. Žadatel by mohl doložit oprávněnost k pobírání této dávky dokladem o užívání předmětného bytu, platnou nájemní smlouvou, písemným prohlášením majitele bytu apod. Důležité pro tento krok je nastavení funkčních kontrolních mechanismů, které by zabránily zneužívání těchto příspěvků.

### 3.4.3 Místní příslušnost

Adresa trvalého pobytu je jedním z hledisek určení místní příslušnosti orgánu veřejné moci, např. určení místní příslušnosti obecního soudu. Určení místní příslušnosti soudu je poměrně nejednoznačné, existuje více určujících faktorů, ale trvalý pobyt je jedním z nich. Místní příslušnost soudu se řídí zásadou perpetuationis fori,<sup>30</sup> podle níž pro určení věcné a místní příslušnosti soudu jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době zahájení řízení.<sup>31</sup> V případě, kdy se jedná o pozůstalost, určuje se v první řadě příslušnost soudu podle místa trvalého pobytu, v jehož obvodu měl zemřelý nahlášen trvalý pobyt.

Podle místa trvalého pobytu se často určuje také místní příslušnost správního orgánu. V § 11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, je určena místní příslušnost účastníka řízení. V řízeních týkajících se činností účastníka řízení je místní příslušnost podle místa činnosti. V řízeních, která souvisí s nemovitostí pak místem, kde se nemovitost nachází. Místní příslušnost účastníka řízení může být také určena místem podnikání. V ostatních řízeních týkajících se občana místem jeho trvalého pobytu, popř. posledním známým místem pobytu na území České republiky.

---

<sup>30</sup> *Zákony.cz: Judikáty a komentáře. : Soudní rozhodnutí Nejvyššího soudu Sp.zn. 5 Nd 398/2000 [online]. 2000 [cit. 2015-09-15]. Dostupné z: <http://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-soud/2000/1/judikat-ns-5-Nd-398-2000-GNS2000041/>*

<sup>31</sup> Česko. § 11 odst. 1, *Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-16]

### 3.4.4 Místní poplatky

Místní poplatky jsou čistě v pravomoci obce a jejich výnosy jsou příjmem obce. Poplatek, který je vázán na trvalý pobyt, je poplatek za svoz a likvidaci odpadu, pokud je v obci určen obecní vyhláškou. Většinou již obec nezohledňuje, zda v obci také občan fakticky bydlí, či tam má jen trvalý pobyt. Dalším takovým poplatkem, který je svázán s trvalým pobytem, je místní poplatek za psa. V tomto případě se také často obec snaží výši poplatku rozlišit podle toho, zda je občan hlášen v rodinném domku či bytu. Jedna z výhod pro občana odvíjející se od trvalého pobytu je např. obcí zohlednění trvale hlášených osob při parkování v placených zónách či vyhrazených parkovištích.<sup>32</sup>

### 3.4.5 Kritérium pro přijímání dětí do předškolních zařízení

Trvalý pobyt v obci, která je zřizovatel předškolního zařízení, je spolu s věkem dítěte jeho zdravotní způsobilostí a zaměstnaností rodičů, často určující faktor k přijetí dítěte do tohoto zařízení. Při současném demografickém vývoji nastal poměrně velký nedostatek míst v předškolních zařízeních. Z tohoto důvodu se někteří rodiče obrátili na veřejného ochránce práv, který k těmto kritériím přijímání dětí, včetně povinnosti mít v obci trvalý pobyt, vydal svoje stanovisko. *„Požadavek trvalého pobytu dítěte v obci není diskriminační a může být legitimní. Pokud by však toto kritérium bylo bezpodmínečné, tj. žádné dítě bez trvalého pobytu v obci by nemohlo být za žádných okolností přijato, o legitimitě tohoto kritéria lze pochybovat. Problematictější je však požadavek trvalého pobytu rodičů v obci, protože se netýká dětí, ale rodičů. Ochránce v této souvislosti připomíná, že mateřská škola poskytuje vzdělání dětem, nikoli rodičům. Pokud tedy ředitel školy požaduje jako podmínku přijetí dítěte trvalý pobyt rodičů v obci, mohlo by jít o rozpor s Listinou základních práv a svobod. V případě dětí cizinců by požadavek trvalého pobytu v obci mohl být diskriminací z důvodu státní příslušnosti. Cizinci mohou získat povolení*

---

<sup>32</sup> Česko. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-16]

*k trvalému pobytu v České republice, nikoli v konkrétní obci, jako je tomu u občanů ČR podle zákona o evidenci obyvatel. V konkrétní obci jsou cizinci pouze hlášeni jako k místu trvalého pobytu podle zákona o pobytu cizinců. Pokud by tedy podmínkou přijetí dítěte do školky byl trvalý pobyt podle zákona o evidenci obyvatel, byli by paušálně odmítnuti všichni cizinci. Ochránce v této souvislosti připomíná, že úkolem obce, jako zřizovatele školky, je uspokojovat potřeby svých občanů, přičemž občany jsou podle zákona o obcích jak občané ČR s trvalým pobytem v obci, tak cizinci s hlášeným trvalým pobytem v obci.,, Později bylo na žádost veřejnosti toto doporučení upřesněno a zveřejněno ke kritériu trvalého pobytu stručné stanovisko. „Zvýhodnění dítěte s trvalým pobytem v obci je legitimní. Je-li zřizovatelem mateřské školy obec, naplňuje zřízením školy základní úkoly územní samosprávy, mezi které patří vytváření podmínek pro uspokojování potřeb svých občanů; mezi tyto potřeb patří i vzdělání. ... Není-li kritérium trvalého pobytu bezpodmínečné, ale zvýhodňující, jedná se o kritérium legitimní. Je-li jedním z kritérií pro přijetí dítěte do mateřské školy trvalý pobyt jednoho nebo obou rodičů (zákonných zástupců) v obci, o kritérium legitimní se nejedná.“<sup>33</sup>*

### **3.4.6 Oblast doručování**

S trvalým pobytem také přímo souvisí problematika doručování úředních písemností. Doručování na adresu trvalého pobytu je jednou z možností jak se orgány veřejné moci snaží písemnost doručit adresátovi. Prioritně musí být využíváno doručení do datové schránky prostřednictvím veřejné datové sítě. Samozřejmě za předpokladu, že adresát má tuto schránku zřízenou. Zřízení datové schránky pro fyzické osoby je nepovinné a záleží pouze na rozhodnutí fyzické osoby, zda této bezplatné možnosti využije. Další možností je doručování na adresu pro doručování, kterou účastník řízení správnímu orgánu sám sdělí. Tato možnost je často využívána hlavně z důvodu urychlení řízení. Poslední možností, která je preferována před doručováním na adresu trvalého pobytu, je doručení na tzv.

---

<sup>33</sup> VARVAŘOVSKÝ, Pavel, JUDr. *Veřejný ochránce práv. In: 166/2010/DIS/ JŠK* [online]. 9.října 2012.[cit. 2015-09-17]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2010/>

doručovací adresu.<sup>34</sup> Pokud občan svým jednoznačným úkonem neprojeví zájem o doručování na jednu z uvedených adres, tj. nezažádá o datovou schránku nebo nenahlásí svoji adresu pro doručování, je mu doručováno na adresu trvalého pobytu. Správním orgánem lze také využít doručení na jiné místo, kde je možné fyzickou osobu zastihnout.

Při doručování podle Občanského soudního řádu je preferováno doručení při soudním jednání nebo při jiném soudním úkonu. Další možností je doručení do datové schránky nebo na jinou adresu na požádání adresáta popř. do elektronické schránky. Pokud ani jedna z možností nelze použít, je doručováno prostřednictvím doručujícího orgánu či prostřednictvím účastníka řízení nebo jeho zástupce.

Pokud adresát neučinil úkon, kterým by preferoval doručení na jinou adresu než je trvalý pobyt, např. zřízení datové schránky na vlastní žádost, zaevidování adresy pro doručování, je mu doručováno na adresu trvalého pobytu. Pokud si adresát zásilku ve stanovené lhůtě nevyzvedne, nastane fikce doručení. Správní řád již nepodmiňuje fikci doručení přítomností adresáta na adrese trvalého pobytu. Pokud se nepodaří úspěšně doručit, je adresát vyzván oznámením o neúspěšném doručení a zároveň začíná běžet 10 denní lhůta. Po jejím uplynutí se písemnost považuje za doručenou.<sup>35</sup>

Často údaj o trvalém pobytu neodpovídá faktickému bydlišti občana, který ztrácí možnost být o zásilce informován. Nejvyšší správní soud (NSS) řešil situace, zda může nastat fikce doručení, pokud se adresát fakticky zdržuje na jiných místech. V judikatuře bylo několikrát potvrzeno, že i přes nepřítomnost adresáta v místě bydliště nebrání nic tomu, aby nastala fikce doručení za splnění všech zákonných podmínek.<sup>36</sup> Správní orgán se může pokusit o doručení na jinou adresu, jelikož fyzické osobě lze doručit kdekoliv bude zastižena. NSS k tomuto konstatoval, že toto nelze brát jako povinnost správního orgánu a je zde riziko, že

---

<sup>34</sup> Česko. § 10 b, *Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*, In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-17].

<sup>35</sup> Česko. § 23 odst. 4, *Zákon č. 500/2004Sb., správní řád*, In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-18].

<sup>36</sup> Česko. *např. Rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2010, č. j. 5 As 26/2009-67, rozsudek ze dne 3. 6. 2010, č. j. 9 As 64/2009-44, usnesení ÚS ze dne 21.10.2009 č.j. I.ÚS 1142/09-1*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-18].

nebude možnost použít případně fikci doručení.<sup>37</sup> Jako obranu ex post a možnost zvrátit účinky, které nastaly v závislosti na fikci doručení, je možnost využít institut určení neplatnosti doručení zakotveném v § 24 a § 41 správního řádu. Důkazní břemeno o nemožnosti vyzvednou si uvedenou zásilku, leží v tomto případě výhradně na adresátovi. Správní orgán by se však měl snažit, na základě zásady ochrany práv a zájmů adresátů veřejné správy, adresáta s písemností seznámit i v situaci, kdy se adresát nezdržuje na adrese trvalého pobytu. Pokud je správnímu orgánu znám faktický pobyt adresáta, je jisté na místě, aby se správní orgán pokusil o doručení zásilky. Tím bude zajištěno upevnění právní jistoty i pro další řízení v budoucnosti.

Doručení fikcí lze použít i pro doručování na adresu ohlašovny, kde má adresát trvalý pobyt. I v tomto specifickém případě nastane při splnění všech zákonem daných podmínek fikce doručení. Tato otázka byla často diskutována a neexistoval jednotný názor, zde je doručení fikcí na úřední adresu možné. V současné době existuje k této otázce celá řada judikátů, které možnost tohoto doručení fikcí potvrzují.

### **3.5 Zrušení údaje o místě trvalého pobytu**

#### **3.5.1 Institut v současné právní úpravě**

Trvalý pobyt na adrese ohlašovny, v praxi je často používaný pojem „úřední adresa“, je v zákoně upraven až od roku 2000. Dřívější právní úpravu tuto problematiku neřešila. Zákonodárce zavedením tohoto nového institutu reagoval na situaci občanů bez domova, ale i připomínky majitelů nebo nájemců bytů a nemovitostí. Právě majitelé bytových jednotek často poukazovali na problémy s trvale přihlášenými nájemníky, kteří mají ukončenou nájemní smlouvu, ale trvalý pobyt si nezměnili. Původní záměr zákonodárce, že tento institut bude využíván jen výjimečně, nebyl uskutečněn. V praxi je trvalý pobyt na adrese ohlašovny využíván téměř masově a je stále častěji poukazováno na neudržitelnost této situace.

---

<sup>37</sup> Česko. *Rozhodnutí NSS ze dne 23.6.2011 č.j. 5 As 72/2010-60* In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-18].



V § 12 zák. 133/2000 Sb. Zákon o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o evidenci obyvatel) je vymezeno, kdy ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místu trvalého pobytu občana. Pokud jsou splněny všechny zákonem uvedené podmínky, je podle §10 ZEO místem trvalého pobytu občana sídlo ohlašovny.

V odst. 1 § 12 ZEO jsou taxativně vymezeny důvody, které musí být splněny, aby ohlašovna rozhodla o zrušení údaje o místu trvalého pobytu občana.

*„Ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místu trvalého pobytu,*

*a) byl-li zápis proveden na základě pozměněných, neplatných nebo padělaných dokladů nebo nepravdivě nebo nesprávně uvedených skutečností,*

*b) byl-li objekt, na jehož adrese je občan hlášen k trvalému pobytu, odstraněn nebo zanikl nebo je podle zvláštních právních předpisů nezpůsobilý k užívání za účelem bydlení, nebo*

*c) zaniklo-li užívací právo občana k objektu nebo vymezené části objektu, jehož adresa je v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu občana a neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část.“<sup>38</sup>*

Podle § 12 odst. 1 písm. a) ZEO rozhodne ohlašovna o zrušení údaje o místu trvalého pobytu občana z moci úřední v případech, kdy byl zápis proveden na základě chybných údajů. V praxi se jedná o situace, kdy bylo následně po provedení změny zjištěno, že nájemní smlouva byla padělaná, byly v ní nesprávně uvedené údaje nebo předložené listiny dokládající oprávněnost osoby byly v době ohlášení změny neplatné.

Podle § 12 odst. 1 písm. b) ZEO rozhodne ohlašovna o zrušení údaje o místu trvalého pobytu občana ve většině případů na základě podnětu stavebního úřadu, který rozhodl o odstranění objektu, na jehož adrese má občan nahlášen údaj o trvalém pobytu nebo došlo ke změně užívání objektu a ten není určen k bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci. V takovém objektu, podle § 10 odst. 1 ZEO, nemůže mít občan nahlášen údaj o místu svého trvalého pobytu.

---

<sup>38</sup> Česko. Zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-19]

Jediná zákonná možnost kdy nerozhoduje ohlašovna o zrušení údaje o místě trvalého pobytu občana z moci úřední, ale na návrh, je podle § 12 odst. 1 písm. c) ZEO. V praxi je většina správních řízení na zrušení údaje o místě trvalého pobytu občana právě na návrh oprávněné osoby.

### **3.5.2 Správní řízení na zrušení trvalého pobytu občana**

Správní orgán rozhodne o zrušení údaje o místě trvalého pobytu občana ve správním řízení, které je vedeno podle zákona č. 500/2004 Sb. Správní řád (SprŘ). Jedná se o předpis, který upravuje procesní řízení před příslušným správním orgánem. Vztah ke správnímu řádu je upraven v ZEO v § 18 odst. 1. V případě zrušení údaje o trvalém pobytu občana rozhoduje příslušná ohlašovna. Ohlašovny v malých obcích rozhodují často jen několik ojedinělých případů ročně, ve větších městech se jedná často i o desítky správních řízení měsíčně. Obecní úřady v malých obcích poukazují na problémy s nedostatečnou erudovaností zaměstnanců, kteří často vykonávají práci na úseku několika správních agent a nemají potřebné znalosti získané praxí, tak jako pracovníci ohlašoven ve velkých městech. Problematické je také průběžné proškolení. Myslím si, že tuto situaci by bylo možné řešit přesunem této poměrně složité agendy na obce s rozšířenou působností, které jsou lépe personálně zajištěny.

### **3.5.3 Zahájení řízení**

Správní orgán zahájí správní řízení z moci úřední bezprostředně po tom, kdy jsou shledány k tomuto předpoklady nebo obdrží podnět. Zahájeno je dnem, kdy bylo doručeno oznámení o zahájení řízení účastníkům řízení.

*„Ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místě trvalého pobytu podle odstavce 1 písm. c) jen na návrh vlastníka objektu nebo jeho vymezené části nebo na návrh oprávněné osoby*

*uvedené v §10 odst. 6 písm. c) Navrhovatel je v takovém případě povinen existenci důvodů uvedených v odstavci 1 písm. c) ohlašovně prokázat.*<sup>39</sup>

Na návrh vlastníka nebo oprávněné osoby je správní řízení zahájeno dnem, kdy bylo doručeno podání správnímu orgánu, který je místně příslušný (místně příslušná ohlašovna pobytu). Podání musí obsahovat všechny náležitosti, které jsou uvedeny v § 37 Správního řádu.<sup>40</sup> O zahájení řízení jsou poté seznámeni všichni účastníci řízení. Navrhovatel k návrhu doloží doklad, který prokazuje vlastnictví bytu nebo nemovitosti ke které se váže návrh, nejčastěji je to výpis z katastru nemovitostí nebo kupní smlouva s vyznačeným vkladem práva do katastru nemovitostí. Oprávněná osoba předkládá doklad, který prokazuje, že žadateli svědčí k bytu nebo nemovitosti užívací právo. Tímto dokladem je nejčastěji nájemní smlouva. Oprávněnou osobou je podle § 10 odst. 6 písm. c) ZEO plnoletá osoba, která není zbavena svéprávnosti a má oprávnění k užívání objektu, popř. bytu či místnosti nebo je provozovatelem ubytovacího zařízení.

Na straně navrhovatele leží důkazní břemeno. Navrhovatel musí ohlašovně prokázat, že občanovi, kterého uvedl v návrhu a má na udané adrese trvalý pobyt, zaniklo užívací právo k uvedenému objektu nebo k jeho vymezené části. Žadatel musí prokázat i další podmínku, jejíž splnění je nutné pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu, a to je neužívání uvedeného objektu nebo jeho části.

Ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místu trvalého pobytu občana pouze za předpokladu, že jsou splněny obě kumulativní podmínky. Pokud nelze prokázat splnění obou, popř. jedné z uvedených podmínek, ohlašovna rozhodne usnesením o zastavení řízení. Ani jednu z uvedených podmínek nelze prominout.

---

<sup>39</sup> Česko. § 12 odst. 2, *Zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-07-30]

<sup>40</sup> HRABÁK, Jan, NAHODIL, Tomáš. *Správní řád: s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. 4., aktualiz. vyd. podle právního stavu ke dni 1.7.2012. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 449 s. ISBN 978-80-7357-959-3.

### 3.5.4 Zánik užívací práva k objektu nebo jeho vymezené části

Navrhovatel nedokládá neexistenci užívacího práva občana, k jehož adrese trvalého pobytu se návrh vztahuje v případě, že byl tento občan k trvalému pobytu přihlášen pouze na základě souhlasu oprávněné osoby a žádné užívací právo k bytu nebo nemovitosti mu ani v budoucnosti nevzniklo. Tuto skutečnost si ohlašovna může ověřit z přihlašovacího lístku, kde je tento souhlas vyznačen. Navrhovat může v tomto případě doložit čestné prohlášení, že občan užíval byt pouze na základě souhlasu a nebyla s uživatelem uzavřena nájemní smlouva.

*„Je-li údaj o trvalém pobytu přihlášené osoby zapsán dle § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel na základě souhlasu oprávněné osoby s ohlášením změny místa trvalého pobytu a nikoliv na základě vlastnického či užívacího práva k bytu či domu na přihlašované adrese, a pokud není zřejmé, že by vlastnické či užívací právo přihlášené osoby k objektu vzniklo následně, pak ke zrušení tohoto údaje postačí dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel pouze prokázat, že přihlašovaná osoba objekt (či jeho vymezenou část) neužívá. Podmínka zániku užívacího práva občana k objektu (nebo jeho vymezené části), jehož adrese je v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu občana, je v takovém případě splněna ze své podstaty vždy, neboť zápis údaje o trvalém pobytu nebyl spojen s prokázáním vzniku užívacího práv a není-li prokázán opak, má se za to, že nevzniklo.“<sup>41</sup>*

Předložení důkazu o zániku užívacího práva je nutné v případě, kdy občanovi užívací právo k objektu nebo jeho části svědčilo. S důkazním břemenem, které leží při správním řízení na návrh vždy na straně žadatele, se musí navrhovatel vypořádat a správnímu orgánu předložit všechny relevantní podklady. Ve většině případů jsou důkazní materiály předkládány v listinné podobě.

Zánik užívacího práva bývalého vlastníka nemovitosti nebo její části lze doložit nejlépe kupní smlouvou, příp. výpisem z katastru nemovitost. Skutečnost zániku užívacího práva

---

<sup>41</sup> Česko. *Rozsudek NSS ze dne 6.22.2014, sp.zn./č.j. 10 A 125/2014-36*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-9-15]

lze také prokázat rozhodnutím soudu, z kterého plyne zánik užívacího práva občana. Jedná se například o rozhodnutí o vyklizení bytu nebo nemovitosti.

Majitel bytu nebo nemovitosti má možnost navrhnout zrušení údaje o místu trvalého pobytu nájemcům, kterým zanikl nájem bytu. V občanském zákoníku z roku 1964 byl nájem bytu upraven v § 710 „*Nájem bytu zanikne písemnou dohodou mezi pronajímatelem a nájemcem, písemnou výpovědí nebo jiným způsobem stanoveným tímto zákonem. V písemné výpovědi musí být uvedena lhůta, kdy má nájem skončit. Výpovědní lhůta nesmí být kratší než tři měsíce a musí skončit ke konci kalendářního měsíce. Výpovědní lhůta začne běžet prvním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výpověď doručena druhému účastníkovi. V případě, že nájem bytu byl sjednán na dobu určitou, skončí také uplynutím této doby. Pokud smlouva nestanoví jinak, na nájem bytu nelze použít ustanovení o obnovení nájmu.*“<sup>42</sup> Bylo zde také upraveno ukončení nájmu, který byl sjednán pouze po dobu výkonu určité práce. Nájemci, který přestal vykonávat práci bez vážného důvodu, skončil nájem posledním dnem kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž přestal vykonávat práci. Lhůta skončení nájmu uplynutím dvou let byla v případě, že nájemce práce spojené s nájmem bytu přestal vykonávat z vážných, zdravotních důvodu, nebo skutečnosti souvisejících s jeho věkem.

V novém Občanském zákoníku je zánik nájmu upraven poměrně nepřehledně. Skončení nájmu bytu je upraveno v § 2285 - § 2296 NOZ. Tato ustanovení neobsahují komplexní právní úpravu. Je nutné vycházet jak ze zvláštních ustanovení nájmu bytu a domu upravených v § 2235 - § 2284 NOZ, tak i obecných ustanovení o nájmu § 2201 - § 2234 NOZ a části, která upravuje zánik závazkových vztahů § 1908 - § 2008 NOZ a také z § 603 NOZ ustanovení o právních událostech.<sup>43</sup>

Je možné odstoupit od smlouvy za podmínek stanovených tímto zákonem. Nájem zaniká také splynutím (stane-li se nájemce vlastníkem), smrtí nájemce nebo zanikne-li předmět

---

<sup>42</sup> Česko. § 710 *Zákon č. 40/1964, Občanský zákoník a související předpisy: podle stavu k 8.4.2013*, Ostrava: Sagit, 1995, ÚZ. ISBN 978-80-7208-981-9

<sup>43</sup> PÁNKOVÁ, Hana. Nájem bytu – nový občanský zákoník – skončení nájmu bytu (3. díl). *Můj-právník.cz* [online]. [cit. 2015-09-21]. Dostupné z: <http://muj-pravnik.cz/najem-bytu-novy-obcansky-zakonik-skonceni-najmu-bytu-3-dil/>

nájmu (např. zničení bytu v důsledku živé události). V praxi se nejčastěji budeme setkávat se zánikem nájmu dohodou, uplynutím doby nebo výpovědí.

V § 603 NOZ je uvedeno, že práva a povinnosti zaniknou uplynutím doby, na kterou byly omezeny. Také v NOZ je upraveno pravidlo o automatickém prodlužování nájmu a to v případě, že nájemce používá byt po tři měsíce od skončení nájmu a nebyl pronajímatelem vyzván k opuštění bytu. V případě, že byl nájem sjednán na dobu určitou a tato doba uplynula, může jít jak o konkrétní datum, tak i o určení doby, předloží žadatel ohlašovně jako důkaz o zániku užívacího práva nájemní smlouvu, z které je tato informace patrná.

Při ukončení nájmu dohodou nelze použít zvláštní ustanovení o nájmu bytu, není zde tento způsob zániku nájmu upraven. V § 1981 NOZ je upraven zánik závazku dohodou „*Stranám je na vůli ujednat si zánik závazku, aniž bude zřízen závazek nový*“. Je-li uzavřena dohoda o zániku nájmu, doloží navrhovatel správnímu orgánu tuto dohodu, která bude podkladem pro posouzení zániku užívacího práva.

Nájemní vztah je možné také ukončit jednostranným právním aktem, výpovědí. V § 2286 NOZ je uvedeno „*Výpověď nájmu vyžaduje písemnou formu a musí dojít druhé straně. Výpovědní doba běží od prvního dle kalendářního měsíce následujícího poté, co výpověď došla druhé straně.*“ Je zde také určena poučovací povinnost pronajímatele. Pronajímatel je povinen ve výpovědi poučit nájemce o právu vznést námitky proti výpovědi a možnost přezkoumání soudem. V zákoně je upravena výpověď a výpovědní důvody ze strany nájemce a pronajímatele u nájmu na dobu určitou a neurčitou. Zánik užívací práva na byt výpovědí doloží navrhovatel příslušné ohlašovně k podanému návrhu na zrušení trvalého pobytu.

S ostatními způsoby ukončení nájmu se správní orgán při hodnocení podkladů, předložených k posouzení ukončení užívací práva, nebude setkávat nebo jen zřídka.

Mezi zvláštní typy nájmu byla v NOZ zařazena smlouva o ubytování. „*Pojmovým znakem smlouvy o ubytování je tedy nejen úplatnost a dočasnost, jako je tomu u ostatních typů*

*nájemních smluv, ale též přechodnost.*“<sup>44</sup> V § 2330 NOZ je upravena výpověď ze strany ubytovaného a v § 2331 NOZ ze strany ubytovatele.

Zánik užívacího práva zanikne také při uzavření smlouvy o ukončení věcného břemene (služebnosti). Dohodnou-li se obě strany na zrušení služebnosti zapsané ve veřejném seznamu, zaniká služebnost jejím výmazem.

Zánik podnájemního vztahu přímo souvisí s nájemním vztahem. Podnájem platí pouze souběžně s nájmem, při ukončení nájmu bytu zaniká i podnájem. Ochrana nájmu se na podnájemce nevztahuje. Podnájemní vztah bez jiného smluvního ujednání je možné ukončit i bez výpovědní doby a bez udání důvodu.<sup>45</sup>

Poměrně častá je situace, kdy došlo k ukončení nájemní smlouvy a nájemce se z bytu odstěhuje, ale neohlásí změnu v údaji o trvalém pobytu. V některých případech občan ohlášení změny opomene. Častěji však toto neučiní vědomě z důvodu, že respektuje nesouhlas s jeho přihlášením k trvalému pobytu ze strany nového pronajímatele. A to i přesto, že má uzavřenou novu platnou nájemní smlouvu k bytu, tudíž mu svědčí užívací právo, a podle ZEO je tento občan oprávněnou osobou k ohlášení změny údaje o trvalém pobytu.

Správní orgán se musí při svém rozhodování vypořádat nejen se zánikem užívacího práva, ale také se zánikem užívacího práva odvozeného. Práva v nemovitosti pouze bydlet. Odvozené užívací právo svědčí většinou rodinným příslušníkům, např. odvozené právo dětí.

Na ohlašovny se často obrací s návrhem na zrušení trvalého pobytu jeden z bývalých manželů, který musí předložit důkaz o zániku užívacího práva toho, komu chce trvalý pobyt zrušit. Pokud je jeden z manželů vlastníkem bytu nebo nemovitosti a druhému tak svědčilo pouze odvozené užívací právo, postačí předložit ohlašovně pravomocný rozsudek o rozvodu manželství.

---

<sup>44</sup> KABELKOVÁ, Eva. *Nájem a pacht v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2201-2357]*. 1.vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 596 s. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-524-4.

<sup>45</sup> PŠENKO, Robert , OBŠASNÍK, Lukáš. *Vyznejte se v paragrafech bydlení: vybrané kapitoly z nového občanského zákoníku*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2014, 108 s. ISBN 978-80-265-0265-4.

### 3.5.5 Neužívání objektu nebo jeho vymezené části

Druhá podmínka, jejíž splnění je nutné pro to, aby správní orgán rozhodl o zrušení trvalého pobytu, je neužívání objektu nebo jeho vymezené části. Pro navrhovatele je prokázání této skutečnosti poměrně složité, většinou předloží ohlašovně pouze svoje prohlášení o neužívání objektu občanem, případně s upřesněním od jaké doby objekt neužívá. V případě pochybností o pravdivosti tohoto tvrzení, může ohlašovna provést dokazování svědeckou výpovědí nebo provést tzv. místní šetření.<sup>46</sup> Sporná je také otázka času, jaká doba je potřebná k tomu, aby se mohlo uvažovat o neužívání objektu. Toto zákon neřeší a posouzení splnění podmínky neužívání objektu je pouze na uvážení správního orgánu.

### 3.5.6 Ustanovení opatrovníka

Vzhledem k tomu, že je zrušení údaje o místě trvalého pobytu založeno na podmínce neužívání objektu, je často tento účastník řízení neznámého pobytu. Jedná se o řízení, v němž má být odňato právo a účastník řízení je neznámého pobytu. Nedaří se mu tedy prokazatelně doručovat, proto je vzhledem k této překážce ustanoven opatrovník. Zároveň se bude podle § 25 odst. 1 SprŘ doručovat veřejnou vyhláškou. Podle § 34 odst. 2 SprŘ je s právními účinky spojeno pouze doručení písemnosti opatrovníkovi. Výjimkou je zahájení řízení a usnesení o ustanovení opatrovníka, kdy ještě účastník řízení není zastoupen, proto jsou tyto písemnosti doručovány přímo jemu.<sup>47</sup>

Správní orgán často postupuje při ustanovení opatrovníka tak, že účastníku řízení ustanoví opatrovníka z řad zaměstnanců úřadu, aniž by se snažil najít vhodnější osobu k zastupování. Tento postup byl často kritizován jako nesprávný a k této problematice existuje poměrně rozsáhlá judikatura. „*Porušení práv na spravedlivý (řádný) proces*

---

<sup>46</sup> Česko. § 54 - § 55, *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*, In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-21]

<sup>47</sup> *Ministerstvo vnitra: Závěr č. 28* [online]. PORADNÍ SBOR MINISTRA VNITRA KE SPRÁVNÍMU ŘÁDU. 2009 [cit. 2015-10-09]. Dostupné z: [www.mvcr.cz/soubor/zaver-78-pdf.aspx](http://www.mvcr.cz/soubor/zaver-78-pdf.aspx)



*zaručuje čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod spočívá v tom, že správní orgán nedostatečným, formálním způsobem zjišťoval místo pobytu stěžovatele a jako opatrovníka mu ustanovil svoji zaměstnankyni, která z povahy věci nemohla účinně hájit stěžovatelova práva, čímž stěžovateli znemožnil účast na řízení a možnost domoci se v něm svých práv...opatrovníka účastníku řízení, jehož pobyt není znám, je třeba hledat především v okruhu osob blízkých osobě zastupovaného, resp. těch, jež jsou schopny skutečně reprezentovat zájmy účastníka řízení....“<sup>48</sup>*

### **3.5.7 Rozhodnutí o zrušení údaje o místě trvalého pobytu**

Správní orgán před vydáním rozhodnutí posoudí všechny shromážděné podklady a poskytne účastníkům řízení možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Výzva správního orgánu, aby se účastník řízení seznámil s podklady pro vydání rozhodnutí, musí být odeslána až po skončení shromáždění všech podkladů. Žadateli, kterému se v plném rozsahu vyhovuje a účastníku, který se této možnosti vzdal, správní orgán tuto výzvu neodesílá.<sup>49</sup>

Po shromáždění všech podkladů, s kterými se účastníci řízení měli možnost seznámit, vydá správní orgán rozhodnutí. Lhůta pro vydání rozhodnutí je podle § 71 SprŘ 30 dní od podání návrhu, v zákonem stanovených případech se prodlužuje o dalších 30 dní. Ze své podstaty je správní řízení na zrušení údaje o trvalém pobytu poměrně složité, proto je často využíváno prodloužení lhůty.

V průběhu řízení může být rozhodnuto o zastavení řízení, např. pokud se v jeho průběhu účastník sám přihlásil na jinou adresu trvalého pobytu a tím se návrh stal bezpředmětný. V takovém případě správní orgán usnesením řízení zastaví.

---

<sup>48</sup> Česko. *Rozsudek Ústavního soudu ze dne 23.6.2015, sp.zn./č.j. IV. ÚS 270/15-1*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-10-05]

<sup>49</sup> Česko. § 36 odst. 3, *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*, In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-10-05]

Shledá-li správní orgán, že jsou splněny současně obě podmínky, tj. zánik užívacího práva a neužívání objektu, vydá rozhodnutí o zrušení údaje o místě trvalého pobytu. Rozhodnutí musí obsahovat všechny náležitosti podle SprŘ, včetně poučení o možnosti odvolání. Účastník řízení, kterému byl zrušen trvalý pobyt, je také poučen o tom, že si musí požádat o vydání nového občanského průkazu. Uváží-li správní orgán, že nejsou splněny obě zákonné podmínky, případně je splněna pouze jedna z nich, rozhodne o zamítnutí návrhu.

Účastníci řízení mohou do 15 dnů podat proti rozhodnutí správního orgánu jeho prostřednictvím odvolání k odvolacímu orgánu. Správní orgán uvědomí o odvolání ostatní účastníky řízení a předá odvolání se svým vyjádření a úplným spisovým materiálem orgánu, který je příslušný pro odvolání. Ten podané odvolání posoudí a rozhodne (§ 90 SprŘ).

Dnem nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení údaje o místě trvalého pobytu je trvalý pobyt tohoto účastníka řízení zaveden v ISEO (Informační systém evidence obyvatel) na adresu příslušné ohlašovny. Zároveň je tomuto účastníku řízení zneplatněn občanský průkaz z důvodu, že obsahuje nesprávný údaj.<sup>50</sup>

### 3.5.8 Trvalý pobyt na ohlašovně obce

Původní záměr zákonodárců byl umožnit občanům, kteří se z objektivních důvodů nemohou přihlásit na konkrétní adresu v České republice, zaevidování na adrese ohlašovny. Jednalo se například o občany, kteří ukončili pobyt v cizině nebo nabyli státní občanství České republiky. Dále měla evidence pomoci řešit situaci, kdy při narození dítěte nebylo možno zjistit trvalý pobyt matky a otce nebo šlo o tzv. utajený porod či osvojení do zahraničí.<sup>51</sup>

---

<sup>50</sup> Česko. § 11 odst. 2, písm. c). *Zákon č. 328/1999 Sb. Zákon o občanských průkazech*. [online] Zákony[cit. 2015-07-09] Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-328>

<sup>51</sup> Česko. § 10, *Zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-07-09]

Osob, které jsou evidovány na adrese ohlašovny z důvodu, že jim byl zrušen trvalý pobyt na základě § 12 ZEO, neustále přibývá. A to přesto, že měla být tato možnost využívána minimálně. V roce 2008 mělo evidováno trvalý pobyt na adresách ohlašoven obcí kolem 112 tis. osob a toto číslo každý rok stoupá.<sup>52</sup>

Oprávněné osoby podávají návrh na zrušení trvalého pobytu z mnoha důvodů. Často je podán návrh na zrušení trvalého pobytu na děti, které jsou zletilé a již nebydlí ve společné domácnosti s rodiči. Důvodem bývá obava o vlastní majetek, jelikož je nařízena exekuce na majetek jejich potomků. Místo trvalého pobytu dlužníka je tak místo, kde exekutor hledá nejen samotného dlužníka, ale i případné movité věci, které se mohou stát součástí exekučního řízení. Správní orgán má nelehkou situaci při rozhodování, kdy návrh podává návrh na zrušení trvalého pobytu nezletilého nebo nezaopatřeného zletilého dítěte, který je v péči druhého rodiče. Správní orgány tyto žádosti automaticky zamítaly, s odkazem na vyživovací povinnost navrhovatele. Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí konstatoval: „*Skutečnost, že rodič má vůči dítěti vyživovací povinnost (§ 85 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině) bez dalšího neznamená překážku odvolání souhlasu tohoto rodiče s odvozeným užíváním bytu dítěte.*“<sup>53</sup> a ve svém rozsudku ze dne 1.4.2013 NSS deklaroval: „*Trvající vyživovací povinnost žalobce vůči nezaopatřenému zletilému dítěti, které žalobci nebylo po rozvodu manželství svěřeno soudem do péče, není samo o sobě důvodem pro zamítnutí žádosti o zrušení údaje o místu trvalého pobytu dítěte na adrese žalobce.*“<sup>54</sup>

Další početnou skupinou osob, kterým je rušen trvalý pobyt jsou nájemci bytů s ukončenou nájemní smlouvou nebo osoby, které byli vystěhovány na základě pravomocného rozhodnutí soudu o vyklizení nemovitosti nebo bytu. Návrh na zrušení trvalého pobytu

---

<sup>52</sup> MOTEJL, Otakar. *Veřejný ochránce práv. Ombudsman: Tiskové zprávy* [online]. 2008. [cit. 2015-10-10]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/aktualne/tiskove-zpravy-2008/system-trvaleho-pobytu-je-neudrzitelny/>

<sup>53</sup> Česko. *Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.10.2013, sp.zn./č.j. 9 As 121/2012-47*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-10-10]

<sup>54</sup> Česko. *Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.4.2013, sp.zn./č.j. 1 As 143/2012-38*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-10-10]

podávají také manželé po rozvodu, kteří již nežijí ve společné domácnosti. V ojedinělých případech je také rušen pobyt bývalým majitelům, kteří byt nebo nemovitost prodali, ale neprovedli ohlášení na novou adresu. Vlastníci nemovitostí nebo bytů přistupují k tomuto kroku převážně ze strachu o svůj majetek. Podle ZEO je trvalý pobyt pouze evidenční záznam a z přihlášení k trvalému pobytu nevyplývají žádná práva k objektu a k vlastníkovi nemovitosti.<sup>55</sup> Z obavy o svůj majetek také často vlastníci nesouhlasí s přihlášením nájemců na adresu jejich nemovitosti. Osoby s trvalým pobytem na ohlašovně zde jsou evidovány dlouhou dobu, bez možnosti přihlášení na jinou adresu.

Občany s dlouhodobě evidovaným trvalým pobytem na ohlašovně obce tak můžeme zjednodušeně rozdělit do dvou skupin a to na osoby, které zde mají tento pobyt účelově, snaží se utajit místo svého skutečného pobytu, např. ze strachu z exekuce. Další skupinu tvoří osoby, které se chtějí přihlásit na adresu svého skutečného pobytu, ale tuto možnost nemají, např. nesvědčí jim užívací právo a oprávněná osoba jim nechce udělit souhlas s přihlášením. Samozřejmě tento výčet není kompletní, ale jen mapuje nejčastější případy, s kterými se v praxi můžeme setkat a jsou ohlašovni řešeny. Veřejnost se domnívá, že lidé s tzv. úřední adresou jsou lidé bez domova, ale tento pohled je velmi zkreslený. Lidé bez přístřeší, tzv. bezdomovců je evidováno na úřední adrese minimum. Většina osob má své skutečné bydliště, kde žijí a mají zde své osobní věci. Evidence trvalého pobytu na ohlašovně obce měla zajistit těmto skupinám osob možnost uskutečňovat práva vázaná na trvalý pobyt. Poměrně velké množství právních předpisů podmiňuje tato práva právě trvalým pobytem, např. volební právo. Tento institut měl také usnadnit komunikaci orgánům veřejné správy, např. v oblasti doručování.

Bohužel se stále častěji tento institut stává účelovou záležitostí a je velmi složité pro správní orgán tuto případnou účelovost posoudit. Osoba, na kterou je podán návrh na zrušení trvalého pobytu, je někdy domluvena přímo s navrhovatelem na tomto postupu. Záleží tak pouze na správním orgánu, zda pečlivě posoudí skutečnosti nutné pro zrušení trvalého pobytu, hlavně neužívání objektu. V praxi se bohužel setkáváme často s opačným

---

<sup>55</sup> Česko. § 10 odst. 2, *Zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-10-10]

přístupem, kdy správní orgán nevyužívá všech možností ke zjištění stavu věci, o které nejsou žádné pochybnosti.

Dalším příkladem, kdy je institut tzv. úřední adresy využit účelově je tehdy, kdy občan ukončuje svůj trvalý pobyt v České republice již s tím záměrem, že do ciziny neodcestuje. Občan ohlásí ukončení trvalého pobytu na příslušné ohlašovně, v jejímž správním obvodu má trvalý pobyt a následně se vrací zpět s tím, že chce trvalý pobyt v České republice, ale nemá možnost se přihlásit na skutečný trvalý pobyt. Ohlašovna musí postupovat podle §10a ZEO a zaevidovat občana na úřední adresu příslušné ohlašovny, kde měl poslední trvalý pobyt.

Ve správním řízení, kdy byl občan zastoupen opatrovníkem z důvodu neznámého pobytu někdy ani občan neví, že mu byl úředně zrušen trvalý pobyt. Dochází tak často ke komplikacím, kdy se až při vyřizování úředních či jiných záležitostí dozvídá, že má údaj o trvalém pobytu evidován na ohlašovně obecního či městského úřadu. Jelikož má i zároveň zneplatněn občanský průkaz dostává se občan často do velmi nepříjemných situací a to i z důvodu, že ač má být údaj o trvalém pobytu pouze evidenční záznam, váže se k němu spousta životních situací a pracuje s ním mnoho legislativních dokumentů. Trvalý pobyt nelze také změnit v rámci ohlašoven v různých městech, což komplikuje občanům vyřizování úředních záležitostí souvisejících s trvalým pobytem.

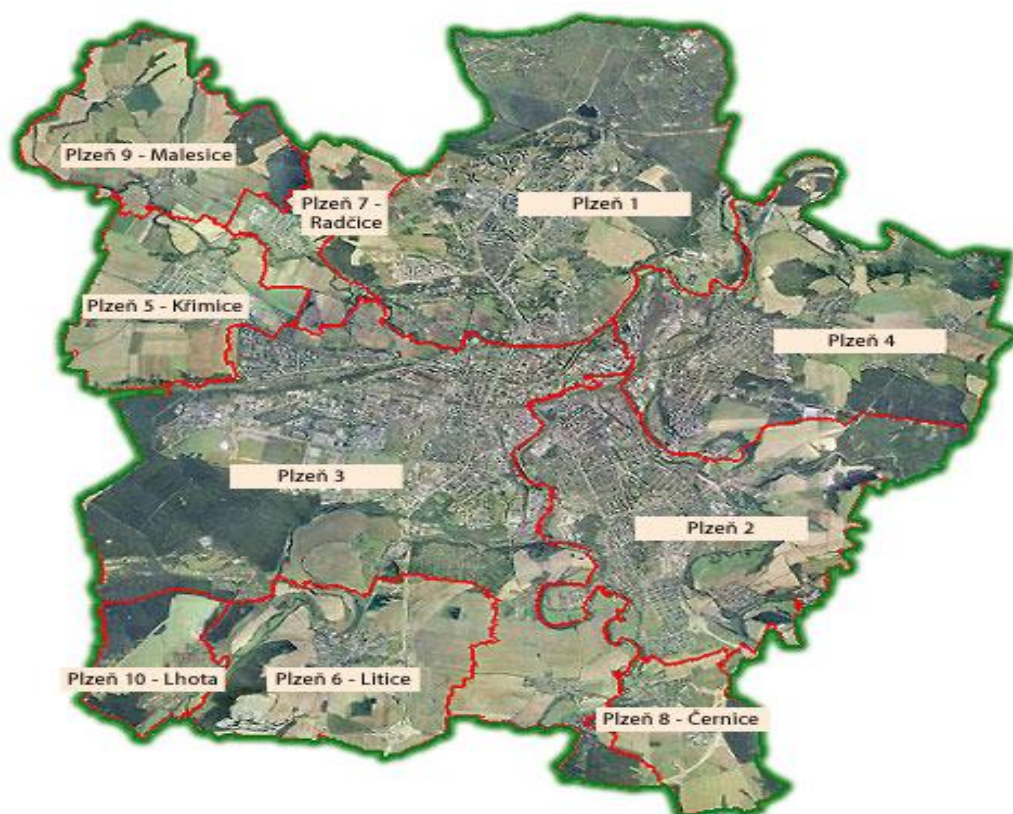
## 4 Praktická část

### 4.1 Kvantitativní výzkum – trvalý pobyt na ohlašovně obce

#### 4.1.1 Zkoumaný soubor

Pro účely výzkumu byl vybrán soubor občanů s trvalým pobytem na ohlašovně na území města Plzně. Statutární město Plzeň je rozděleno na deset městských obvodů na základě statutu města, z nichž čtyři obvody jsou velké. Šest obvodů tvoří menší okrajové části města. Každý městský obvod má svojí ohlašovnu pobytu, metodických a odvolacím orgánem je Magistrát města Plzně.

#### Statutární město Plzeň – městské obvody



Zdroj: Město Plzeň

dostupné z: <http://www.plzen.eu/obcan/o-meste/informace-o-meste/mestske-obvody/>

Zkoumaný vzorek osob tvoří občané s trvalým pobytem na ohlašovacích adresách obce v Plzni. Jsou to občané, kterým byl úředně zrušen pobyt, nebo zde jsou evidováni z jiných zákonných důvodů. Například občané po ukončení pobytu v cizině nebo po nabytí státního občanství České republiky, kteří se nemohou přihlásit k trvalému pobytu na skutečnou adresu. Dále pak děti, u nichž nelze zjistit adresu trvalého pobytu, např. matka je cizinka. Převážnou část osob evidovaných na adresách ohlašovoven jsou lidé s úředně zrušeným trvalým pobytem podle § 12 ZEO. K výzkumu jsou použita statistická data z vlastního registru obyvatel města Plzně (ROB3).

Data se liší od dat zveřejněných Českým statistickým úřadem (ČSÚ). Počty obyvatel zveřejněné ČSÚ se liší od počtů evidence jednotlivých obecních a městských úřadů.

*„ČSÚ nemá evidenci obyvatel a zpracování bilance je založené na jiných dokladech než evidence obyvatel, vedená podle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, v platném znění. Veškeré údaje se týkají všech obyvatel, kteří mají v ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na státní občanství. Údaje zahrnují také cizince s vízy nad 90 dnů, cizince s přiznaným azylem, občany zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občany třetích zemí s dlouhodobým pobytem.“<sup>56</sup>*

#### 4.1.2 Počet občanů s evidovaným trvalým pobytem na ohlašovně

**Hypotéza 1:** Stanovíme hypotézu, že se ve sledovaném období v letech 2010-2014 každoročně zvyšuje počet občanů s trvalým pobytem evidovaným na adresách ohlašovoven městských obvodů (MO) na území Statutárního města Plzně.

Při stanovení hypotézy vycházíme z faktu, že se počty občanů evidovaných na úřední adrese ohlašovoven v České republice každý rok zvyšují (viz. příloha č. 1).

---

<sup>56</sup> Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích. 2015. *Předmluva: Ing. Josef Škrabal* [online]. [cit. 2015-10-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112015>

Tabulka 1

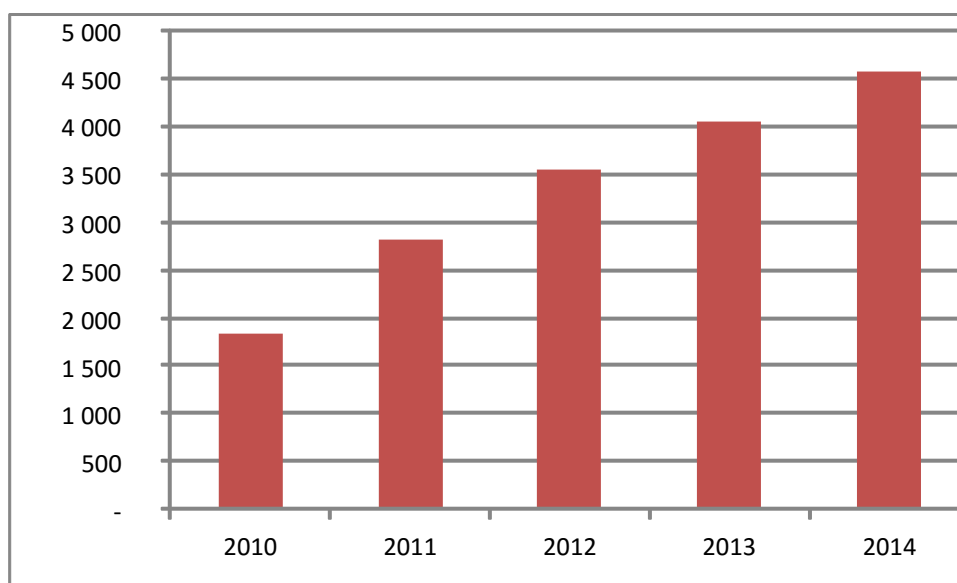
### Změna počtu občanů s evidovaným trvalým pobytem na ohlašovných MO v letech 2010-2014

Městské obvody	2010	2011	2012	2013	2014	%
Plzeň 1	597	955	1 180	1 362	1 510	152,93
Plzeň 2-Slovany	439	580	702	788	932	112,30
Plzeň 3	531	836	1 080	1 240	1 420	167,42
Plzeň 4	218	363	478	536	571	161,93
Plzeň 5-Křimice	14	28	43	50	52	271,43
Plzeň 6-Litice	17	21	24	30	32	88,24
Plzeň 7-Radčice	9	9	9	10	12	33,33
Plzeň 8-Černice	3	5	7	8	16	433,33
Plzeň 9-Malesice	5	6	8	9	12	140,00
Plzeň 10-Lhota	6	10	9	9	12	100,00
<b>Celkem</b>	<b>1 839</b>	<b>2 813</b>	<b>3 540</b>	<b>4 042</b>	<b>4 569</b>	<b>148,5</b>

Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o

Graf 1

### Počet občanů s trvalým pobytem na ohlašovných MO v letech 2010-2014



Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o.



**Závěr hypotézy 1:** Z uvedené tabulky je patrné, že se počet občanů s evidovanou adresou trvalého pobytu na ohlašovných každý rok zvyšuje a to ve všech deseti obvodech města. Největší procentuální nárůst mezi roky 2010-2014 byl v MO Plzeň 8-Černice a to přes 433%, nejmenší pak v MO Plzeň 7-Radčice a to přes 33%. V obou případech se jedná o malé obvody. Ze čtyř největších centrálních obvodů je nejmenší nárůst v MO Plzeň 2-Slovany, ostatní tři obvody zaznamenaly podobný nárůst.

Uvedená hypotéza 1 je potvrzena, ve sledovaném období v letech 2010-2014 se každoročně zvyšuje počet občanů s trvalým pobytem evidovaným na adresách ohlašoven MO na území Statutárního města Plzně.

**Hypotéza 2:** Stanovíme hypotézu, že se počet občanů evidovaných na jednotlivých ohlašovných v městských obvodech v roce 2014 pohybuje pod 3,0 % z celkového počtu přihlášených občanů v městských obvodech.

Tabulka 2

**Počet občanů s trvalým pobytem na ohlašovně MO z celkového počtu přihlášených občanů v MO v roce 2014**

Městské obvody	Celkem	Na ohlašovně	%
Plzeň 1	49 013	1 510	3,08
Plzeň 2-Slovany	32 983	932	2,83
Plzeň 3	45 749	1 420	3,10
Plzeň 4	23 661	571	2,41
Plzeň 5-Křimice	1 863	52	2,79
Plzeň 6-Litice	1 819	32	1,76
Plzeň 7-Radčice	991	12	1,21
Plzeň 8-Černice	1 461	16	1,10
Plzeň 9-Malesice	784	12	1,53
Plzeň 10-Lhota	1 248	12	0,96

Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o.

**Závěr hypotézy 2:** V posledním sledovaném období (v roce 2014) bylo procentuelně nejméně občanů s adresou evidovanou na ohlašovně obce v MO Plzeň 10-Lhota a to 0,96% z celkového počtu občanů přihlášených k trvalému pobytu v tomto MO, nejvíce v MO Plzeň 3 a to 3,10%.

Hypotéza 2 je vyvrácena, jelikož na dvou z deseti ohlašoven MO Statutárního města Plzně je počet občanů evidovaných na adrese ohlašovny nad 3% z celkového počtu přihlášených občanů v MO.

#### 4.1.3 Struktura občanů podle pohlaví s trvalým pobytem na ohlašovných MO v roce 2014

**Hypotéza 3:** Stanovíme hypotézu, že procentuelně je počet mužů evidovaných na adrese ohlašoven čtyř největších městských obvodů z celkového počtu přihlášených mužů větší než procentuelní počet žen evidovaných na adrese ohlašoven z celkového počtu přihlášených žen. Podíl mužů na počtu občanů s tzv. úřední adresou je větší než podíl žen.

Tabulka 3

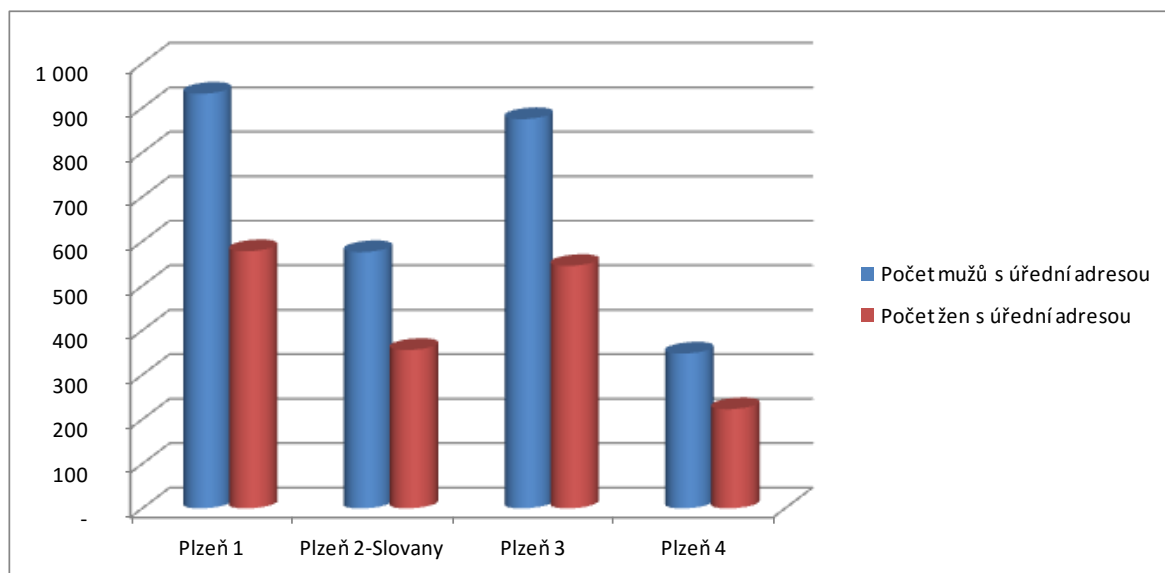
#### Počet mužů a žen s evidovaným trvalým pobytem na ohlašovně MO (úřední adresa) v roce 2014

	Plzeň 1	Plzeň 2-Slovany	Plzeň 3	Plzeň 4
<b>Celkový počet mužů</b>	23 773	15 662	21 955	11 214
<b>Počet mužů s úřední adresou</b>	932	576	875	348
<b>Muži s úřední adresou (%)</b>	3,92	3,68	3,99	3,10
<b>Celkový počet žen</b>	25 240	17 321	23 794	12 447
<b>Počet žen s úřední adresou</b>	578	356	545	223
<b>Ženy s úřední adresou (%)</b>	2,29	2,06	2,29	1,79

Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o.

Graf 2

**Počet mužů a žen s trvalým pobytem na ohlašovně MO v roce 2014  
(rozdělení podle pohlaví)**



Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o.

**Struktura občanů s trvalým pobytem na ohlašovně MO v roce 2014**

Podíl mužů = počet mužů/počet obyvatel

Tabulka 4

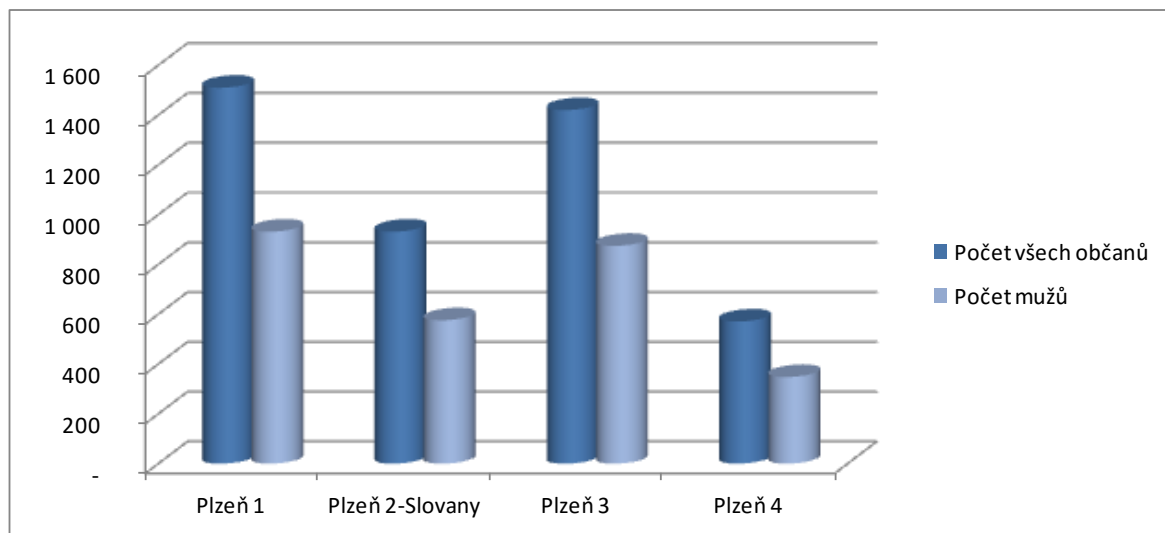
**Podíl mužů na počtu občanů s adresou na ohlašovně MO**

	Plzeň 1	Plzeň 2-Slovany	Plzeň 3	Plzeň 4
Počet všech občanů	1 510	932	1 420	571
Počet mužů	932	576	875	348
Podíl mužů (%)	0,62	0,62	0,62	0,61

Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o.

Graf 3

### Podíl mužů na počtu občanů s adresou na ohlašovně MO



Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o.

### Podíl žen na počtu občanů s adresou na ohlašovně MO

Podíl žen = počet žen/počet obyvatel

Tabulka 5

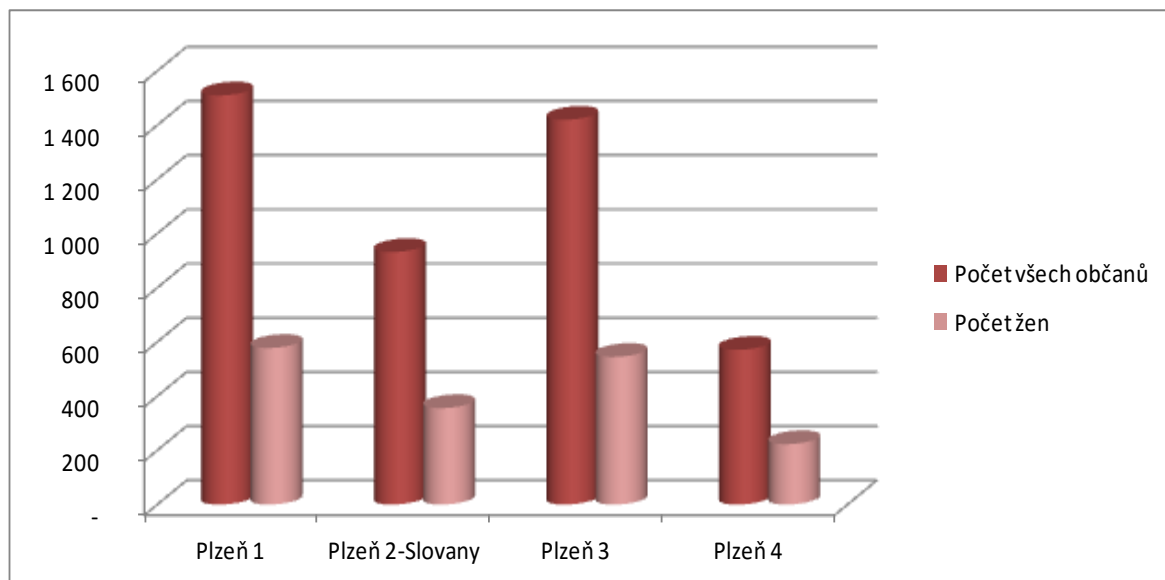
### Podíl žen na počtu občanů s adresou na ohlašovně MO

	Plzeň 1	Plzeň 2-Slovany	Plzeň 3	Plzeň 4
Počet všech občanů	1 510	932	1 420	571
Počet žen	578	356	545	223
Podíl žen (%)	0,38	0,38	0,38	0,39

Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o.

## Podíl žen na počtu občanů s adresou na ohlašovně MO

Graf 4



Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o.

**Závěr hypotézy 3:** Hypotézu přijímáme, jelikož procentuelní počet mužů evidovaných na adrese ohlášen čtyř největších městských obvodů z celkového počtu přihlášených mužů je větší než procentuelní počet žen evidovaných na adrese ohlášen z celkového počtu přihlášených žen. Počet mužů s tzv. úřední adresou je ve všech čtyřech sledovaných MO nad 3% z celkového počtu přihlášených mužů, počet žen s tzv. úřední adresou je ve všech MO pod 3%, v MO Plzeň 4 je pod 2% z celkového počtu přihlášených žen. Podíl mužů na počtu všech občanů s tzv. úřední adresou ve sledovaných městských obvodech je větší než podíl žen. Ve třech MO je podíl mužů stejný 0,62% v MO Plzeň 4 činí 0,61%.

### 4.1.4 Věková struktura občanů s trvalým pobytem na ohlašovně v roce 2014

**Hypotéza 4:** Stanovíme hypotézu, že největší podíl občanů s trvalým pobytem na ohlašovně ve čtyřech sledovaných MO je v tzv. II. biologické generaci (15-49 let).

Tabulka 6

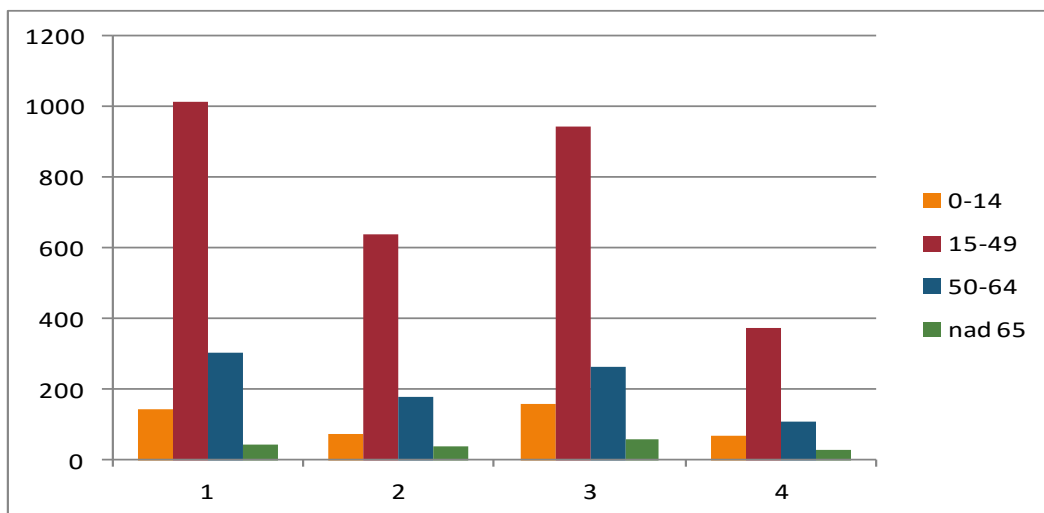
### Struktura občanů podle věku s trvalým pobytem na ohlašovných MO

	Plzeň 1		Plzeň 2-Slovany		Plzeň 3		Plzeň 4	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
0-14 let	145	9,60	75	8,05	156	10,99	66	11,56
15-49 let	1016	67,28	641	68,78	942	66,34	372	65,15
50-64 let	304	20,13	180	19,31	263	18,52	107	18,74
65 a více	45	2,98	36	3,86	59	4,15	26	4,55
<b>Celkem</b>	<b>1510</b>	<b>X</b>	<b>932</b>	<b>X</b>	<b>1420</b>	<b>X</b>	<b>571</b>	<b>X</b>

Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o.

Graf 5

### Rozložení občanů s trvalým pobytem na ohlašovně MO podle věku



1-MO Plzeň 1, 2- MO Plzeň 2-Slovany, 3- MO Plzeň 3, 4- MO Plzeň 4

Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o

Tabulka 7

**Podíl občanů s trvalým pobytem na ohlašovně k celkovému počtu  
přihlášených občanů v MO podle věkové struktury**

	Plzeň 1			Plzeň 2-Slovany			Plzeň 3			Plzeň 4		
	celkem	úřední adresa	%	celkem	úřední adresa	%	celkem	úřední adresa	%	celkem	úřední adresa	%
0-14 let	6722	145	2,16	4189	75	1,79	6172	156	2,53	3113	66	2,12
15-49 let	15326	1016	6,63	6860	641	9,34	9822	942	9,59	3591	372	10,36
50-64 let	19379	304	1,57	14097	180	1,28	18965	263	1,39	10514	107	1,02
65 a více	7586	45	0,59	7837	36	0,46	10790	59	0,55	6443	26	0,40

Zdroj: vlastní zpracování dat z registru obyvatel (ROB3) - MARBES CONSULTING s.r.o.

**Závěr hypotézy 4:** Hypotézu přijímáme, největší podíl občanů s trvalým pobytem na ohlašovně ve čtyřech sledovaných MO je v tzv. II. biologické generaci (15-49 let). Nejmenší podíl občanů s trvalým pobytem na ohlašovně MO je v generaci seniorů nad 65 let.

#### 4.1.5 Vyhodnocení výsledků

Výzkum trvalého pobytu občanů s tzv. úřední adresou ve Statutárním městě Plzni jsem založila na základě několika hypotéz. Nejprve byly vymezeny tři základní okruhy výzkumu, změna počtu občanů evidovaných na ohlašovních MO, poměr žen a mužů evidovaných na ohlašovních MO a věková struktura občanů evidovaných na ohlašovních MO.

U prvních dvou hypotéz byl zkoumaný vzorek sestaven na základě dat ze všech deseti městských obvodů Statutárního města Plzně. Vymezila jsem základní předpoklad, že se počet občanů, kteří mají trvalý pobyt evidovaný na ohlašovních MO, zvyšuje. Tento předpoklad byl potvrzen, ve sledovaném období let 2010-2014 došlo k nárůstu počtu

těchto občanů ve všech MO. Zároveň byl vyvrácen předpoklad, že podíl těchto občanů k počtu všech přihlášených občanů je pod 3%. U dvou z deseti MO překročil tento počet 3%, i když pouze o 0,08 a 0,10%.

K testování dalších hypotéz jsem vybrala reprezentativní vzorek, údaje ze čtyř největších ohlašoven MO ve Statutárním městě Plzni v roce 2014. Z analýzy údajů bylo zjištěno, že muži s evidovaným trvalým pobytem na ohlašovnách MO převažují nad ženami s tzv. úřední adresou. Zkoumaná hypotéza, která předpokládala tuto skutečnost, byla přijata. Hypotézu jsem založila na předpokladu, že ženy jsou většinou pečlivější a snaží se svoje osobní záležitosti včetně změny trvalého pobytu rychleji vyřešit. Další předpoklad byl založen na tom, že častěji jsou tzv. bezdomovci právě muži.

Závěrečná část je zaměřena na analýzu generačního rozdělení občanů s evidovaným trvalým pobytem na ohlašovně obce. Stanovila jsem hypotézu, že největší podíl občanů s tzv. úřední adresou je ve věkové kategorii 15-49 (II. biologická generace). Při stanovení hypotézy jsem vycházela z předpokladu, že v této věkové kategorii jsou občané, kterým je na základě návrhu oprávněné osoby zrušen trvalý pobyt. Jsou to např. zletilé děti, které se odstěhovaly z bytu rodičů, občané s ukončeným nájmem. Je zde také poměrně velká skupina občanů, kterým je rušen trvalý pobyt z důvodu obavy oprávněné osoby z exekučního řízení. Tato hypotéza byla potvrzena, jelikož v této skupině obyvatel bylo zjištěno největší zastoupení osob s tzv. úřední adresou. Nejméně těchto občanů je ve věkové kategorii seniorů nad 65 let, tato skupina občanů má většinou stálé bydlení kde jsou tyto lidé přihlášení k trvalému pobytu a nejsou ochotni měnit bydliště tak často jako ostatní věkové skupiny. Občané ve věku 50-64 let jsou často podobně jako předchozí skupina přihlášení k trvalému pobytu ve své vlastní nemovitosti nebo bytu a tím odpadá důvod a podmínky pro zrušení jejich trvalého pobytu. V kategorii dětí do 14 let se podíl těchto osob oproti generaci seniorů nad 65 let zvyšuje z důvodu, že je těmto dětem rušen trvalý pobyt zároveň s pobytem jejich rodičů. Je zde také započítána skupina dětí, které se narodily ženám cizinkám nebo jsou narozeny v zahraničí a mají z těchto důvodů evidovaný trvalý pobyt na ohlašovně.

Mezi veřejností je často rozšířen mylný názor, často posílen chybnou informovaností z medií, že na ohlašovnách obcí je počet občanů zde evidovaných značně velký. A to z důvodu, že každý občan se může sám přihlásit na adresu ohlašovny, ale tento úsudek je



chybný. Občan si nemůže sám zrušit trvalý pobyt, jelikož nikdy nemůže splnit zákonné podmínky, zánik užívacího práva a zároveň oprávnění k podání návrhu. Jak bylo výzkumem prokázáno, počet občanů přihlášených na vybraných ohlašovných není k celkovému počtu zde přihlášených občanů tak velký, u velkých MO je to kolem 2-3%. Alarmující je ale zvyšující se tendence, kdy každý rok těchto občanů evidovaných na ohlašovných přibývá a to přesto, že jsou nastaveny poměrně přísné zákonné podmínky, jejichž splnění je nutné pro zrušení trvalé pobytu. Obcím zvyšující se počet evidovaných občanů na ohlašovně komplikuje řadu situací, např. proces doručování a ukládání oznámení o zásilkách nebo zvyšující se počet voličů v okrsku kam spadá sídlo ohlašovny. Obce dlouhodobě poukazují na tento stav a požadují změnu v institutu trvalého pobytu na ohlašovně obce.

## **4.2 Komparace připravovaných změn se stávající právní úpravou**

### **4.2.1 Současná schvalovaná novela zákona na úseku evidence obyvatel**

V době vypracování diplomové práce je v legislativním procesu schvalování novela zákona 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech. Návrh zákona (sněmovní tisk 498) byl schválen na 31. schůzi v Poslanecké sněmovně a je postoupen do Senátu.<sup>57</sup> „*Novela provádí některé technické změny týkající se jednotlivých informačních systémů, sjednocuje terminologii v souvislosti s rekodifikací soukromého práva, upravuje vydávání cestovních dokladů, zavádí některé nové správní poplatky atd.*“<sup>58</sup>

Hlavní změny, které tato novela přináší, jsou převážně technického charakteru a týkají se hlavně vedení, zápisu a poskytování informací z informačních systémů. Jedná se například o rozšíření údajů, které jsou zapisovány Krajskými úřady. Některé ze změn se týkají

---

<sup>57</sup> Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: *Sněmovní tisky* [online]. 2015 [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=498&O=7>

<sup>58</sup> Vláda České republiky: Portál ODok. : *Legislativní helpdesk* [online]. 2015 [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=498&O=7>

sjednocení legislativní terminologie, zavádí se nové pojmy jako například zdánlivé manželství, autentizace občana.

Změna se týká také zprostředkování kontaktu, kdy občan může nově kontaktovanou osobu seznámit s důvody, proč žádá o zprostředkování tohoto kontaktu. Občan, který požádal o zkontaktování, dostane zpětnou vazbu v případě, že kontaktovaný občan zemřel, nebo je prohlášen soudem za nezvěstného či mrtvého.

Při ohlášení změny trvalého pobytu je rozšířena možnost o předložení jiné listiny, než je občanský průkaz. Je možné předložit i cestovní doklad nebo jiný obdobný doklad, který je veřejnou listinou. Tato změna usnadní ohlášení změny trvalého pobytu občanům, kteří nemají platný občanský průkaz např. z důvodu zrušení trvalého pobytu. Při ohlášení změny trvalého pobytu nebude již nově vyžadován doklad o vlastnictví nebo jiném užívacím právu, pokud si bude moci ohlašovna tento doklad opatřit sama pomocí dálkového přístupu. Další nová povinnost ohlašovny bude v zajištění vhodného místa pro uložení oznámení o uložení zásilky, příp. výzvy pro osoby, které mají na ohlašovně trvalý pobyt. Toto ustanovení umožní uplatnění fikce doručení a pomůže tak zrychlit a zefektivnit proces všech řízení.

Sporný §12 ZEO, který upravuje zrušení údaje o místu trvalého pobytu, byl rozšířen pouze o možnost zrušit údaj o místu trvalého pobytu, byl-li zápis proveden na základě neúplných dokladů. Nově je zaveden poplatek za návrh na zrušení údaje o místu trvalého pobytu ve výši 100 Kč, který bude příjmem obce. Tento poplatek by měl regulovat vzrůstající počet těchto návrhů, které jsou často účelové. Z tohoto důvodu je také navrženo zavést poplatek za ukončení trvalého pobytu na území ČR, který bude ve výši 100 Kč. Původně se uvažovalo o zavedení poplatku za podání návrhu ve výši 300 Kč a za ukončení pobytu na území ČR ve výši 150 Kč. Domnívám se, že uvedený poplatek bude mít na regulaci počtu podaných návrhů malý vliv, jediným možným regulačním mechanismem by bylo zpřísnění podmínek, za kterých je možné trvalý pobyt zrušit nebo zavedení většího správního poplatku.<sup>59</sup>

---

<sup>59</sup> Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: *Sněmovní tisky* [online]. 2015 [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=498&O=7>

#### 4.2.2 Návrh věcného záměru nového zákon o evidenci obyvatel

Návrh věcného záměru zákona připravilo Ministerstvo vnitra z důvodu, že současná právní úprava, která platí patnáct let a byla často novelizována, je v současné podobě překonaná a nevyhovující. Původní návrh zákona o evidenci obyvatel připravený Ministerstvem vnitra byl připomínkován a některé připomínky byly akceptovány a ustoupilo se od několika původně zamýšlených ustanovení, která měla poměrně zásadně změnit současnou právní úpravu. Předložení znění zákona se předpokládá na konci roku 2016.

Navrhovaná právní úprava obsahuje sedm částí:

část první – Obecná část,

část druhá – Informační systém evidence obyvatel a registr rodných čísel,

část třetí – Trvalý pobyt a fiktivní adresa,

část čtvrtá – Rodná čísla,

část pátá – Přestupky a jiné správní delikty,

část šestá – Společná přechodná a zmocňovací ustanovení,

část sedmá – Zrušovací a závěrečná ustanovení.<sup>60</sup>

Hlavní změna oproti platné právní úpravě je zavedení ohlašovací povinnosti občanů. Trvalý pobyt by měl odpovídat místu, kde občan skutečně bydlí. Opouští se tak od současného principu, kdy měl trvalý pobyt pouze evidenční charakter. V některých případech docházelo ke kolizi s jinými právními předpisy, jelikož určovaly práva a povinnosti s trvalým pobytem související. Nová právní úprava by měla tento nesoulad zkorigovat. Občan bude muset ohlašovací povinnost splnit ve lhůtě, která bude stanovena na 15 dnů. Občan, který vlastní více objektů kde se zdržuje, si vybere pouze jeden z nich k přihlášení trvalého pobytu, nebude možnost mít více než jeden trvalý pobyt.

---

<sup>60</sup> Vláda České republiky: Portál ODok. : *Legislativní helpdesk* [online]. 2015 [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9VJEDJMW>

S užívacím právem bude spojena zároveň i povinnost umožnit občanovi trvalý pobyt. Návrh tak reaguje na situace, kdy občanovi vzniklo užívací právo, ale majitel bytu bránil nájemci přihlásit trvalý pobyt. Osoba blízká, která bude taxativně vymezena v zákoně, se bude moci přihlásit k trvalému pobytu i bez souhlasu vlastníka. Původně měla být zavedena ohlašovací povinnost s přihlášením nových nájemců také pro majitele nemovitostí, ale na základě připomínek byla tato povinnost z návrhu vypuštěna. Z přihlášení k trvalému pobytu nebudou stejně jako dosud vyplývat žádná práva k nemovitosti a nebude z důvodu ohlašovací povinnosti podléhat správnímu poplatku, v současné době je stanoven poplatek na 50 Kč za přihlášení občana staršího 15 let. Bude nově zavedena sankce za přestupek neohlášení trvalého pobytu, kde občan skutečně žije. Takto bude moci být sankcionován i majitel, který toto přihlášení oprávněné osobě neumožní. Pokutu bude možné uložit až do výše 15 tis. Kč. Další změnou k současné právní úpravě bude rozšíření spektra objektů, do kterých bude možné se přihlásit. Současná právní úprava umožňuje občanům přihlásit trvalý pobyt pouze do objektů určených k bydlení nebo k rekreaci. Návrh počítá s rozšířením o další možnosti, jedinou podmínkou je evidence objektu podle adresního bodu (parcelního čísla) v RÚIAN<sup>61</sup>. S přihlášením do těchto objektů bude spojeno zřízení datové schránky ze zákona. V návrhu je zmíněna evidence podle čísla bytů, ale tato otázka není zatím blíže řešena.

V zákoně má být zaveden nový pojem fiktivní pobyt, kam se budou moci hlásit občané, kteří se nemohou přihlásit k trvalému pobytu tam, kde se skutečně zdržují. Místem fiktivního pobytu by měla být ohlašovna, nenahrazuje však současný institut tzv. úřední adresy. Původní návrh zněl, že s fiktivnímobytem by neměla být spojena žádná práva, která se vážou na trvalý pobyt. Na základě připomínek došlo ke změně a občané s fiktivní adresou budou mít např. nárok na sociální dávky. Hlavní důvod proč by měl být institut fiktivní adresy zaveden je určení místní příslušnosti a dále pak pro potřeby doručování. Možnost mít fiktivní adresu nebude ze zákona dána občanovi, který bude přihlášen k trvalému pobytu. Domnívám se, že tato adresa by měla být dlouhodobě podle tohoto návrhu pouze pro lidi, kteří jsou bezdomovci. Ve zvláštních případech pro novorozence, např. v souvislosti s utajeným porodem. Ostatní občané by měli splnit svoji ohlašovací povinnost. Až dlouhodobější praxe ukáže, zde tento institut fiktivní adresy nebude

---

<sup>61</sup> Registr územní identifikace, adres a nemovitostí

zneužíván a obcházen podobně jako v současné době institut tzv. úřední adresy. Domnívám se, že správní orgán bude velmi těžko občanovi dokazovat, že porušil svoji ohlašovací povinnost, případně zneužil institutu fiktivní adresy. V souvislosti s fiktivní adresou bude nutné toto zapracovat do zvláštních správních předpisů, kde by mělo být stanoveno, jak bude s tímto institutem naloženo. Hlavně souvisejících práva a povinnosti, které jsou spojeny s trvalým pobytem. V připomínkovém řízení bylo upozorněno na spojení trvalého pobytu a veřejného zdravotního pojištění nebo spojení trvalého pobytu s podmínkou pro přiznání některých sociálních dávek. Domnívám se, že je nutné pečlivě zvážit, která práva budou moci občané s fiktivním pobytem využívat. Pokud by bylo spektrum těchto práv široké, bude pravděpodobně fiktivní adresa i přes poměrně vysokou pokutu za neohlášení platné adresy občany zneužívána. V případě, že budou naopak tyto práva ve větší míře omezena, budou občané, kteří jsou bez domova a jsou již v tak tíživé životní situaci, ještě více demotivováni a jejich sociální vyloučení se bude prohlubovat.

Možnost zrušení trvalého pobytu z moci úřední nebo na návrh bude v zákoně zachováno. Z moci úřední bude zrušen trvalý pobyt podobně jako dnes z důvodu, že byl údaj zapsán např. na základě padělaných, neúplných a neplatných dokladů či nepravdivých skutečností. Zrušení trvalého pobytu na návrh oprávněné osoby by mělo být upraveno obdobně jak je tomu v současné právní úpravě. Za návrh bude stanoven správní poplatek ve výši 300 Kč, pokud bude návrh podáván obcí, která vlastní předmětnou nemovitost, bude obec jako navrhovatel od tohoto poplatku osvobozena.

Občanům s úředně zrušeným trvalým pobytem bude ohlašovnou zřízena fiktivní adresa. Měla být zavedena povinnost ohlašovny prověřit, zda občan, kterému je v rámci řízení z moci úřední rušen trvalý pobyt, vlastní nemovitost. Na adresu nejbližší vlastněné nemovitosti měl být občan úředně přihlášen, ale na základě připomínek bylo od tohoto upuštěno. Ministerstvo vnitra v prvních úvahách o novém zákoně o evidenci obyvatel pracovalo také z verzí, že dojde k omezení evidence tzv. úřední adresy na dobu jednoho roku a povinnost pro občana ohlásit doručovací adresu v případě evidování trvalého pobytu na ohlašovně obce. Po uplynutí jednoho roku by podle původně zamýšleného návrhu

mohla ohlašovna evidovat občana na adrese objektu vlastněného blízkou osobou, manželem, partnerem, rodičem nebo dítětem.<sup>62</sup>

Zásadní změnou oproti stávající úpravě mělo být zavedení přechodného pobytu, pokud nepřítomnost v místě trvalého pobytu přesáhne 90 dnů. Na základě vypořádání připomínek bylo od přechodného pobytu upuštěno a byla pouze zachována adresa pro doručování. S přechodným pobytem počítá například právní úprava trvalého pobytu Slovenské republiky, kde je přechodný pobyt zaveden. A to v případě, pokud má pobyt trvat více než 90 dnů, nejvíce pět let. Není zde také omezen počet přechodných pobytů.<sup>63</sup>

---

<sup>62</sup> Svaz měst a obcí České republiky: *Bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2015-10-22]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/oblasti-cinnosti/bezpecnost/navrh-zakona-o-evidenci-obyvatele.aspx>

<sup>63</sup> HAŠANOVÁ, Jana a DUDOR, Ladislav. *Základy správního práva*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-515-9.

## 5 Zhodnocené výsledků a doporučení

Diplomová práce se zabývá institutem trvalého pobytu v současné právní úpravě a praxi v České republice. Současná právní úprava institutu trvalého pobytu je značně problematická a často je kritizována jak z řad odborníků na právní problematiku, tak i z řad laické veřejnosti, která se v praxi s touto problematikou setkává. Často byla kritika současného stavu také proklamována kanceláří ombudsmana v rámci stížností občanů, kteří se svým problémem na ombudsmana obrátili a žádali o pomoc.

Hlavní připomínky byly vzneseny ke kolizi institutu trvalého pobytu se zvláštními právními předpisy. Trvalý pobyt je definován v současném zákoně o evidenci obyvatel jako evidenční záznam. V praxi se ale setkáváme se situací, kdy poměrně mnoho práv a povinností se váže právě k trvalému pobytu. Jedním z takových práv vázících se k trvalému pobytu je aktivní a pasivní volební právo. Údaj o trvalém pobytu určuje místní příslušnost a je to také údaj o adrese, na kterou občanům doručují orgány veřejné moci, pokud si občan nezvolí jiný způsob. K trvalému pobytu se váží také povinnosti, např. určení místních poplatků. Trvalý pobyt je vnímán veřejností nejen jako údaj, ke kterému se váží práva a povinnosti, ale je také spojen s chápáním pojmu domov. Místo kde lidé žijí, mají své rodiny a zázemí.

Nejvíce problematické ustanovení v současném platném zákoně je rušení údaje o místu trvalého pobytu na návrh oprávněné osoby. Z výzkumu, který byl proveden na základě dat o počtech evidovaných občanů na ohlašovnách obce Statutárního města Plzně je patrné, že se každoročně zvyšuje počet osob evidovaných na adresách ohlašoven. V roce 2010 bylo evidováno na adresách deseti ohlašoven Statutárního města Plzeň 1839 občanů, v roce 2014 to bylo již 4569 občanů, což je nárůst o 148,5%. Počet všech občanů evidovaných na ohlašovnách obcí v ČR byl v roce 2010 téměř 250 tisíc, v roce 2014 bylo těchto občanů kolem 360 tis.<sup>64</sup> Na základě provedeného statistického porovnání, které bylo provedeno na základě dat ze čtyř největších ohlašoven, bylo zjištěno, že muži s evidovaným trvalým pobytem na ohlašovně převažují nad ženami. Největší poměr občanů s tzv. úřední adresou

---

<sup>64</sup> Vláda České republiky: Portál ODok. : *Statistika MV, Legislativní helpdesk* [online]. 2015 [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9VJEDJMW>

je v generaci občanů 15-49 let. Z uvedených získaných statistických dat i vlastní znalosti problému mohu konstatovat, že institut úředně zrušeného trvalého pobytu je často účelově zneužíván. Z vysokých počtů občanů evidovaných na ohlašovnicích bude jen malé procento těch, kteří jsou tzv. bezdomovci a nemají možnost se přihlásit k trvalému pobytu. Přesné počty lidí bez domova nejsou známy, ale podle posledního sčítání v roce 2011 bylo kolem 11,5 tis. obyvatel využívajících různé formy sociální pomoci bez domova.<sup>65</sup> Ve svém výzkumu jsem se zaměřila nejen na všeobecně proklamovaný předpoklad, že počet občanů s tzv. úřední adresou se zvyšuje, ale i na rozdělení podle počtu mužů a žen a rozdílné zastoupení mezi generacemi. Představitele nejpočetněji zastoupené skupiny s tzv. úřední adresou můžeme definovat jako občana mužského pohlaví ve věkové skupině 15-49 let.

Podle mého názoru je největší problém s institutem trvalého pobytu, jak je definován ve stávající právní úpravě v tom, že je určen jen jako evidenční záznam. Často tak vůbec neodpovídá bydlišti občana, místu kde se občan ve skutečnosti zdržuje. Myslím si, že pokud trvalý pobyt neodpovídá skutečnému bydlišti, smysl tohoto údaje se zmenšuje. Ministerstvo vnitra reagovalo na problémy se současnou právní úpravou a připravilo ve spolupráci s dalšími institucemi návrh věcného záměru zákona o evidenci obyvatel a rodných číslech. Hlavním důvodem pro navrhovanou změnu byl právě charakter tohoto údaje a jeho nová definice. V návrhu nemá již trvalý pobyt jen evidenční charakter, ale má odpovídat skutečnému bydlišti. Myslím si, že tento posun v právní úpravě je správný a pokud bude návrh zákona schválen, vyplyne z tohoto ustanovení mnoho pozitiv. A to jak pro orgány veřejné moci, tak i pro občany. Původní návrh počítal také se zavedením přechodného pobytu, ale od zavedení tohoto institutu bylo upuštěno. Domnívám se, že tento institut by mohl být přínosem v současném právním stavu, kdy trvalý pobyt často neodpovídá skutečnému bydlišti. Pokud bude změněn charakter tohoto pobytu, je zavedení přechodného pobytu nadbytečné a neúměrně zatěžující obě strany. Občan, který se přechodně nebude zdržovat ve svém bydlišti, může využít ke komunikaci s orgány státní správy například korespondenční adresu, datovou schránku apod.

Problematiku navrhované právní úpravy vidím v zavedení fiktivní adresy, která by měla být podle návrhu naprosto odlišná od trvalého pobytu na ohlašovnicích. Ministerstvo vnitra

---

<sup>65</sup> Sociální práce a společenské otázky. *Sociální revue* [online]. 2012 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://socialnirevue.cz/item/v-cr-je-11-496-bezdomovcu>



argumentuje tím, že zavedením ohlašovací povinnosti by mělo dojít k radikálnímu snížení počtu občanů evidovaných na ohlašovnicích obcí a hlavně k účelovému rušení trvalého pobytu. Občané s fiktivní adresou by tak měli být částečně kráceny na svých právech zakotvených ve zvláštních právních předpisech, což by je mělo donutit změnit fiktivní adresu na skutečný trvalý pobyt. Domnívám se, že vymezení fiktivní adresy a práv s ní souvisejících bude velmi problematické. Pro občany, kteří jsou skutečně bez domova, musí být zachována možnost dosáhnout na základní práva. Jedná se například o volební právo, právo na základní sociální pomoc apod. Podle mého názoru zavedení fiktivní adresy v navrhované podobě a zavedení sankce za neohlášení skutečného trvalého pobytu neodradí občany od účelového zneužívání tohoto institutu. Podobně jako je tomu v současné době s institutem trvalého pobytu na ohlašovnicích obce. Problematické bude také prokazování, zda se občan účelově vyhýbá přihlášení na místo svého skutečného pobytu či je opravdu bezdomovec. Zatím nelze jednoznačně tvrdit, zda zavedením sankce bude větší vůle vlastníků nemovitostí umožnit nájemci trvalý pobyt na adrese pronajaté nemovitosti nebo bytové jednotky.

## 6 Závěr

Cíl práce navrhnout řešení institutu trvalého pobytu v právní úpravě ČR de lege ferenda jsem vypracovala v návaznosti na návrh věcného záměru zákona o evidenci obyvatel a rodných číslech, který připravilo Ministerstvo vnitra.

Snažila jsem se kriticky poukázat na některé sporné instituty, jako je např. fiktivní adresa. Na základě dílčího cíle, kterým je zhodnocení stávající situace týkající se občanů s evidovanou tzv. úřední adresou, jsem potvrdila předpoklad, že se počet těchto občanů každoročně zvyšuje. Tento stále se zvyšující počet občanů evidovaných na ohlašovných je alarmující. Jedním ze záměrů nového návrhu věcného záměru ZEO je snížení tohoto počtu občanů. Domnívám se, že i přes nově definovanou ohlašovací povinnost se tento počet občanů rapidně nesníží, ale alespoň se tento počet zkoriguje. Podle mého názoru by se po přijetí nového zákona neměl počet občanů evidovaných na ohlašovně dále zvyšovat a to z důvodu, že někteří občané v současné době evidovaní na ohlašovných splní svojí ohlašovací povinnost a skutečný pobyt nahlásí.

Celkově návrh věcného záměru zákona o evidenci obyvatel hodnotím kladně, s výhradami k vybraným navrhovaným ustanovením, u kterých bude nutná bližší specifikace a vyhodnocení předpokládaných důsledků při zavedení do praxe. Jedná se o zavedení fiktivní adresy a všech účinků s ní spojených. Zatím není také blíže specifikováno, jak bude v zákoně zakotvena evidence v případě jednoznačné identifikace bytu, pokud bude tato povinnost zavedena.

Někteří občané považují evidenci trvalého pobytu za přežitek a za snahu o neúměrnou kontrolu ze strany orgánů veřejné moci. Z řad veřejnosti také zaznívá názor, aby byla evidence trvalého pobytu úplně zrušena. Domnívám se, že úplné zrušení trvalého pobytu není v současné společnosti možné, naopak připravovaný nový zákon o evidenci obyvatel počítá se zavedením povinnosti zaevidovat svůj skutečný pobyt.

Práce je vypracována k právnímu stavu k datu 31.10.2015.

## 7 Seznam použitých zdrojů

### Knižní publikace

- GRONWALDTOVÁ WAGNEROVÁ, Petra, MORÁVKOVÁ, Jitka. *Statusové věci občanů: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 31.12.2008*. Praha: ASPI, c2009, 564 s. Meritum (ASPI). ISBN 978-80-7357-447-5.
- HAŠANOVÁ, Jana a DUDOR, Ladislav. *Základy správného práva*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-515-9.
- HRABÁK, Jan, NAHODIL, Tomáš. *Správní řád: s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. 4., aktualiz. vyd. podle právního stavu ke dni 1.7.2012. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 449 s. ISBN 978-80-7357-959-3.
- KABELKOVÁ, Eva. *Nájem a pacht v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2201-2357]*. 1.vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, 596 s. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-524-4.
- NOVOTNÝ, Petr. *Nový občanský zákoník*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 165 s. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-5166-5.
- PETRÁČKOVÁ, Věra a KRAUS, Jiří. *Akademický slovník cizích slov: [A-Ž]*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1998, 834 s. ISBN 80-200-0607-9.
- PFEIFFER, Magdalena. *Kritérium obvyklého pobytu v mezinárodním právu soukromém*. 1.vyd. Praha: Leges, 2013, 192 s. Teoretik. ISBN 978-808-7576-847.
- PŠENKO, Robert , OBŠASNÍK, Lukáš. *Vyznejte se v paragrafech bydlení: vybrané kapitoly z nového občanského zákoníku*. 1. vyd. Brno: BizBooks, 2014, 108 s. ISBN 978-80-265-0265-4.
- VERNER, Vladimír. *Státní občanství a domovské právo republiky Československé*. Vydání I. Praha: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1947, 339-[I] s. Knihovna zákonů republiky Československé.
- *Nový občanský zákoník: zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012*. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014, 320 s. Právo a management. ISBN 978-80-87974-01-8.
- *Zákon č. 40/1964, Občanský zákoník a související předpisy: podle stavu k 8.4.2013*, Ostrava: Sagit, 1995, ÚZ. ISBN 978-80-7208-981-9

## Internetové zdroje

- MOTEJL, Otakar. 2008. *Veřejný ochránce práv. Ombudsman: Tiskové zprávy* [online]. [cit. 2015-10-10]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/aktualne/tiskove-zpravy-2008/system-trvaleho-pobytu-je-neudrzitelny/>
- NOVÁKOVÁ, Lucie. 2015. *Ministerstvo vnitra ČR, Zpravodajství* [online]. [cit. 2015-01-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/novy-zakon-bude-mit-radu-vyhod-pro-obcany.aspx>
- PÁNKOVÁ, Hana. 2015. *Nájem bytu – nový občanský zákoník – skončení nájmu bytu (3. díl). Můj-právník.cz* [online]. [cit. 2015-09-21]. Dostupné z: <http://muj-pravnik.cz/najem-bytu-novy-obcansky-zakonik-skonceni-najmu-bytu-3-dil/>
- Poradní sbor Ministerstvo vnitra: 2009. *Závěr č. 28* [online]. PORADNÍ SBOR MINISTRA VNITRA KE SPRÁVNÍMU ŘÁDU. [cit. 2015-10-09]. Dostupné z: [www.mvcr.cz/soubor/zaver-78-pdf.aspx](http://www.mvcr.cz/soubor/zaver-78-pdf.aspx)
- Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky: *Sněmovní tisky* [online]. 2015 [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=498&O=7>
- *Státní sociální podpora: Dávky státní sociální podpory. Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2015-08-05]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2>
- Sociální práce a společenské otázky. *Sociální revue* [online]. 2012 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: <http://socialnirevue.cz/item/v-cr-je-11-496-bezdomovcu>
- *Svaz měst a obcí České republiky: Bezpečnost* [online]. 2013 [cit. 2015-10-22]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/oblasti-cinnosti/bezpecnost/navrh-zakona-o-evidenci-obyvatele.aspx>
- ŠKRABAL, Josef. *Předmluva. Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích*. 2015. [online]. [cit. 2015-10-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112015>
- ŠVADLENKA, Petr, EPPICH, Lukáš. *Epravo.cz* [online]. PERTHEN, PERTHENOVÁ, ŠVADLENA A PARTNEŘI. 2013 [cit. 2015-07-20]. Dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/nabyti-vlastnickeho-prava-od-nevlastnika-v-novem-obcanskem-zakoniku-91846.html>
- VARVAŘOVSKÝ, Pavel. *Veřejný ochránce práv. In: 166/2010/DIS/ JŠK* [online]. 9.10. 2012.[cit. 2015-09-17]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2010/>

- Vláda České republiky: Portál ODok. : *Legislativní helpdesk* [online]. 2015 [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=498&O=7>
- Vláda České republiky: Portál ODok. : *Legislativní helpdesk* [online]. 2015 [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9VJEDJMW>
- Vláda České republiky: Portál ODok. : *Statistika MV, Legislativní helpdesk* [online]. 2015 [cit. 2015-10-29]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9VJEDJMW>

## Internetové zdroje – zákony a judikatura

- Česko. *Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod*, čl. 14. [cit. 2015-01-25]. Dostupné z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>.
- Česko. *Rozhodnutí Ústavního soudu Pl. ÚS 4/02 ze dne 30.10.2002*, vyhlášený ve sbírce pod č. 495/2002 Sb. [cit. 2015-01-26]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>
- Česko. *Vyhláška č. 326/2000 Sb., o způsobu označování ulic a ostatních veřejných prostranství názvy, o způsobu použití a umístění čísel k označení budov, o náležitostech ohlášení a přečíslování budov a o postupu a oznamování přidělení čísel a dokladech potřebných k přidělení čísel, ve znění vyhlášky č. 193/2001 Sb.* [online]. [cit. 2015-07-20]. <http://vzdelanyzastupitel.cz/elearning/plne-texty-zakonu/vyhlaska-min-vnitra-c-326-2000-sb-o-zpusobu-oznacovani-ulic.aspx>
- Česko. *Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3.2.2012, Občanský zákoník (dále jen NOZ)* [online], [cit. 2015-07-21]. Dostupné z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>
- Česko. *Zákon č. 328/1999 Sb. o občanských průkazech.* [online] *Zákony* [cit. 2015-07-09] Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-328>
- EU. Právo EU [online]. *Evropská unie: Nařízení, směrnice a další právní akty* [cit. 2015-3-21]. Dostupné z: [http://europa.eu/eu-law/decision-making/legal-acts/index\\_cs.htm](http://europa.eu/eu-law/decision-making/legal-acts/index_cs.htm)
- *Zákony.cz: Judikáty a komentáře. : Soudní rozhodnutí Nejvyššího soudu Sp.zn. 5 Nd 398/2000* [online]. 2000 [cit. 2015-09-15]. Dostupné z: <http://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-soud/2000/1/judikat-ns-5-Nd-398-2000-GNS2000041/>

## Zákony – právní informační systémy

- Česko. *Zákon domovský č. 105 ř. z. ze dne 3. prosince 1863.* In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR.

- Česko. *Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.
- Česko. *Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.
- Česko. *Zákon č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o evidenci obyvatel)*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.
- Česko. *Zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.
- Česko. *Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.
- Česko, *Zákon č. 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o
- Česko, *Zákon č. 22/2004 Sb. o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*, In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.
- Česko. *Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.
- Česko. *Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.
- Česko. *Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.
- Česko. *Zákon č. 500/2004Sb., správní řád*, In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.
- EU. *Směrnice č. 204/38/ES*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o.

### **Judikatura – právní informační systémy**

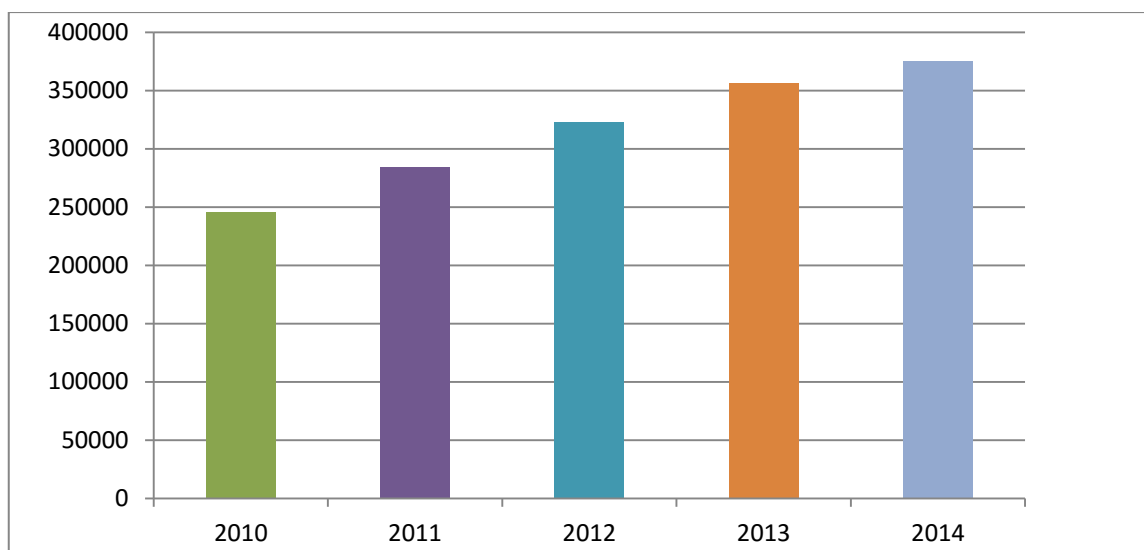
- Česko. *Rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2010, č. j. 5 As 26/2009-67, rozsudek ze dne 3. 6. 2010, č. j. 9 As 64/2009-44, usnesení ÚS ze dne 21.10.2009 č.j. I.ÚS 1142/09-1*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-18].

- Česko. *Rozhodnutí NSS ze dne 23.6.2011 č.j. 5 As 72/2010-60* In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-09-18].
- Česko. *Rozsudek NSS ze dne 6.22.2014, sp.zn./č.j. 10 A 125/2014-36*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-9-15]
- Česko. *Rozsudek Ústavního soudu ze dne 23.6.2015, sp.zn./č.j. IV. ÚS 270/15-1*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-10-05]
- Česko. *Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.10.2013, sp.zn./č.j. 9 As 121/2012-47*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-10-10]
- Česko. *Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.4.2013, sp.zn./č.j. 1 As 143/2012-38*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-10-10]
- Česko. *Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 2.6.2005, sp.zn.30 Cdo 444/2004*. In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-03-20]
- Česko, *nález Ústavního soudu ze dne 10.10.2000, ÚS 420/2000* In: CODEXIS [právní informační systém]. Atlas Consulting s.r.o. [cit. 2015-9-15]

## 8 Přílohy

Příloha č. 1

### Nárůst počtu občanů evidovaných k trvalému pobytu na úřední adrese



Zdroj: Statistika MVČR, zpracovaná odborem správních činností na základě údajů z krajských úřadů

Dostupné z: <https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9VJEDJMW>



## Současná právní úprava evidence obyvatel

- Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel)  
ve znění zákona č. 2/2002 Sb.,  
ve znění zákona č. 320/2002 Sb.,  
ve znění zákona č. 53/2004 Sb.,  
ve znění zákona č. 501/2004 Sb.,  
ve znění zákona č. 444/2005 Sb.,  
ve znění zákona č. 68/2006 Sb.,  
ve znění zákona č. 115/2006 Sb.,  
ve znění zákona č. 161/2006 Sb.,  
ve znění zákona č. 165/2006 Sb.,  
ve znění zákona č. 342/2006 Sb.,  
ve znění zákona č. 239/2008 Sb.,  
ve znění zákona č. 274/2008 Sb.,  
ve znění zákona č. 305/2008 Sb.,  
ve znění zákona č. 7/2009 Sb.,  
ve znění zákona č. 227/2009 Sb.,  
ve znění zákona č. 424/2010 Sb.,  
ve znění zákona č. 281/2009 Sb.,  
ve znění zákona č. 73/2011 Sb.,  
ve znění zákona č. 167/2012 Sb.,  
ve znění zákona č. 494/2012 Sb.,  
ve znění zákona č. 186/2013 Sb.,  
ve znění zákona č. 303/2013 Sb.,  
ve znění zákona č. 312/2013 Sb.,  
ve znění zákona č. 64/2014 Sb.  
ve znění zákona č. 15/2015 Sb.,
- vyhláška č. 296/2004 Sb., kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel  
ve znění vyhlášky č. 661/2004 Sb.,  
ve znění vyhlášky č. 299/2006 Sb.,  
ve znění vyhlášky č. 84/2011 Sb.  
ve znění vyhlášky ř. 5/2015 Sb.

### Doplňující zákony a předpisy

- Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích,
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 227/2000 Sb. o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů

*Zdroj: Ministerstvo vnitra, dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/hlaseni-trvaleho-pobytu-996765.aspx>*